

سازمان‌های غیردولتی جوانان چالش‌ها، راهکارها

کد موضوعی: ۲۷۰

شماره مسلسل: ۹۴۷۲

دفتر: مطالعات فرهنگی

بهمن ماه ۱۳۸۷

به نام خدا

فهرست مطالب

چکیده	۱
مقدمه	۱
تعریف سازمان غیردولتی جوانان	۵
کارکردهای سازمان‌های غیردولتی جوانان	۵
وضعیت سازمان‌های غیردولتی جوانان در سازمان ملی جوانان	۷
عوامل مؤثر در ایجاد تشکلهای غیردولتی جوانان	۲۶
لزوم ایجاد شبکه سازمان‌های غیردولتی جوانان	۲۷
چالش‌های پیش روی سازمان‌های غیردولتی جوانان	۲۷
راهکارهای ارتقای فعالیت سازمان‌های غیردولتی جوانان	۳۳
توانمندسازی سازمان‌های غیردولتی جوانان	۳۸
فرایند نظارت بر سازمان‌های غیردولتی جوانان	۳۸
پیشنهادهای	۳۹
پیوست‌ها	۴۲
پیوست ۱. اساسنامه شورای هماهنگی	۴۲
پیوست ۲. مقررات و ضوابط تأسیس سازمان مردم نهاد جوانان	۴۷
پیوست ۳. آیین‌نامه نظارت سازمان‌های غیردولتی	۶۵
منابع و مأخذ	۷۲

سازمان‌های غیردولتی جوانان چالش‌ها، راهکارها

چکیده

سازمان‌های غیردولتی جوانان علی‌رغم نوپا بودن بار سنگینی را به دوش می‌کشند و مسیر رو به رشد و گسترش را می‌پیمایند. بدیهی است که هر چه تعداد این سازمان‌ها گسترش یابد میزان انتظارات و مطالبات از آنها افزایش خواهد یافت و دستگاه‌ها و نهادها دولتی نیازمند مشاوره و توانمندی‌های آنها خواهند شد، اما اکنون که این سازمان‌ها در مرحله رشد و گسترش هستند با مشکلات بسیاری روبه‌رو هستند که نیاز است با همکاری تمامی مجموعه‌های نظام این مشکلات برطرف شود و برای توانمندسازی آنها گام‌های مؤثری برداشته شود. در این گزارش سعی شده با بررسی وضعیت این سازمان‌ها در کشور به مشکلات آنها پرداخته آنگاه راه‌حل‌های عملیاتی موضوع ارائه شود.

مقدمه

مفهوم مشارکت در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. در اصول ۳، ۶، ۷، ۸، ۲۹، ۵۶، ۵۹ و ۱۰۴ قانون اساسی به مشارکت مردم در امور تصریح شده است. دولت جمهوری اسلامی ایران با تکیه بر تعالیم دینی و ارزش‌های بنیادین آن، ویژگی‌ها و عناصر فرهنگی انقلاب اسلامی، شرایط روانی و اجتماعی جوانان کشور و استفاده از تجارب جهانی، توسعه مشارکت ملی را در قالب گسترش نهادهای مدنی جوانان در دستور کار خود قرار داده است.

براین‌اساس، سازمان ملی جوانان بخشی از فعالیت خود را صرف فرهنگ‌سازی در حوزه مشارکت فعال جوانان در قالب تشکلهای غیردولتی کرده است. به استناد مصوبه ۱۳۷۸/۱۲/۱۷ شورای عالی اداری برای رسمیت‌بخشی به فعالیت سازمان‌های غیردولتی در کشور و به‌موجب تأییدیه ۱۳۷۹/۴/۱۸ سازمان امور اداری و استخدامی کشور درخصوص تعیین سازمان ملی جوانان به‌عنوان دستگاه تخصصی برای صدور مجوز فعالیت برای سازمان‌های غیردولتی جوانان و براساس ماده (۱۵۷) قانون برنامه سوم توسعه کشور و آیین‌نامه اجرایی آن (مصوبه ۱۳۷۹/۹/۱۵) هیئت محترم وزیران به سامان‌دهی حوزه فعالیت سازمان‌های غیردولتی جوانان مبادرت ورزید.

اما با توجه به تلاش‌های انجام شده در سازمان ملی جوانان هنوز هم تعداد سازمان‌های به ثبت رسیده اندک است. با توجه به نرخ جمعیت جوان ایران که ۳۵ درصد آن را به خود اختصاص داده است و براین اساس ایران جزء کشورهای جوان دنیا محسوب می‌شود، تعداد جوانان عضو سازمان‌های غیردولتی جوانان در ایران تنها ۰/۶۸ درصد را به خود اختصاص داده است و این در مقایسه با کشورهای پیشرفته مانند آلمان که ۲۵ درصد جوانانش در تشکلهای غیردولتی فعال هستند رقم ناچیزی است.^۱

در این راستا باید به رده‌یابی جامعی از موانع پیشروی سازمان‌های غیردولتی جوانان پرداخت.

برای رسیدن به یک کار سازمان‌یافته و سیستماتیک در سازمان‌های غیردولتی جوانان باید سه مرحله همگانی طی شود که عبارت‌اند از:

۱. فعالیت گروهی، نظامند و سازمان یافته،
۲. فعالیت گروهی با کارگروهی پیشرفته،
۳. فعالیت گروهی و سازمان یافته که در شکل نهایی به صورت تشکیلاتی و سیستماتیک اداره می‌شود.

در حال حاضر در کشور سازمان‌های بسیاری^۲ جهت حمایت و ثبت سازمان‌های غیردولتی فعال هستند و سازمان ملی جوانان نیز یکی از این سازمان‌هاست که جوانان علاقمند می‌توانند با مراجعه به مدیریت سازمان ملی جوانان در استان و تکمیل فرم تقاضا اولین گام را جهت ایجاد یک سازمان غیردولتی بردارند

البته در رابطه با تشکیل سازمان‌های غیردولتی جوانان آنچه که حائز اهمیت است ثبات و ماندگاری آنهاست و نه کمیت آنها.

در ذیل به چگونگی ثبت و ایجاد سازمان غیردولتی و نحوه حمایت سازمان ملی جوانان از

۱. گزارش ارائه شده از سازمان ملی جوانان در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۵/۱۴ توسط مدیر کل دفتر سیاسی سازمان ملی جوانان.

۲. الف) سازمان دانش‌آموزی،

ب) سازمان هلال احمر (بخش جوانان، بخش دانش‌آموزی)،

ج) وزارت علوم، تحقیقات و فناوری،

د) سازمان حفاظت از محیط زیست،

هـ) وزارت جهاد کشاورزی،

و) وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی،

ز) مرکز خانواده و زنان ریاست جمهوری،

ح) وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی،

ط) سازمان تبلیغات اسلامی،

ی) اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان.

سازمان‌های غیردولتی جوانان می‌پردازیم.

قبل از صدور مجوز برای فعالیت هر تشکل نیاز به گذراندن مراحل از سوی تشکرها وجود

دارد.

هر تشکل در ابتدا باید معیارهایی داشته باشد تا بتواند اعتبارنامه دریافت کند:^۱

۱. سن افراد باید بین ۱۴-۲۹ سال باشد (تعریف سن جوان در ایران)،

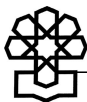
۲. تعداد افراد تشکل حداقل به ۳۰ نفر برسد (اعضا)،

۳. پاسخ مثبت از استعلام نیروی انتظامی دریافت شود.^۲

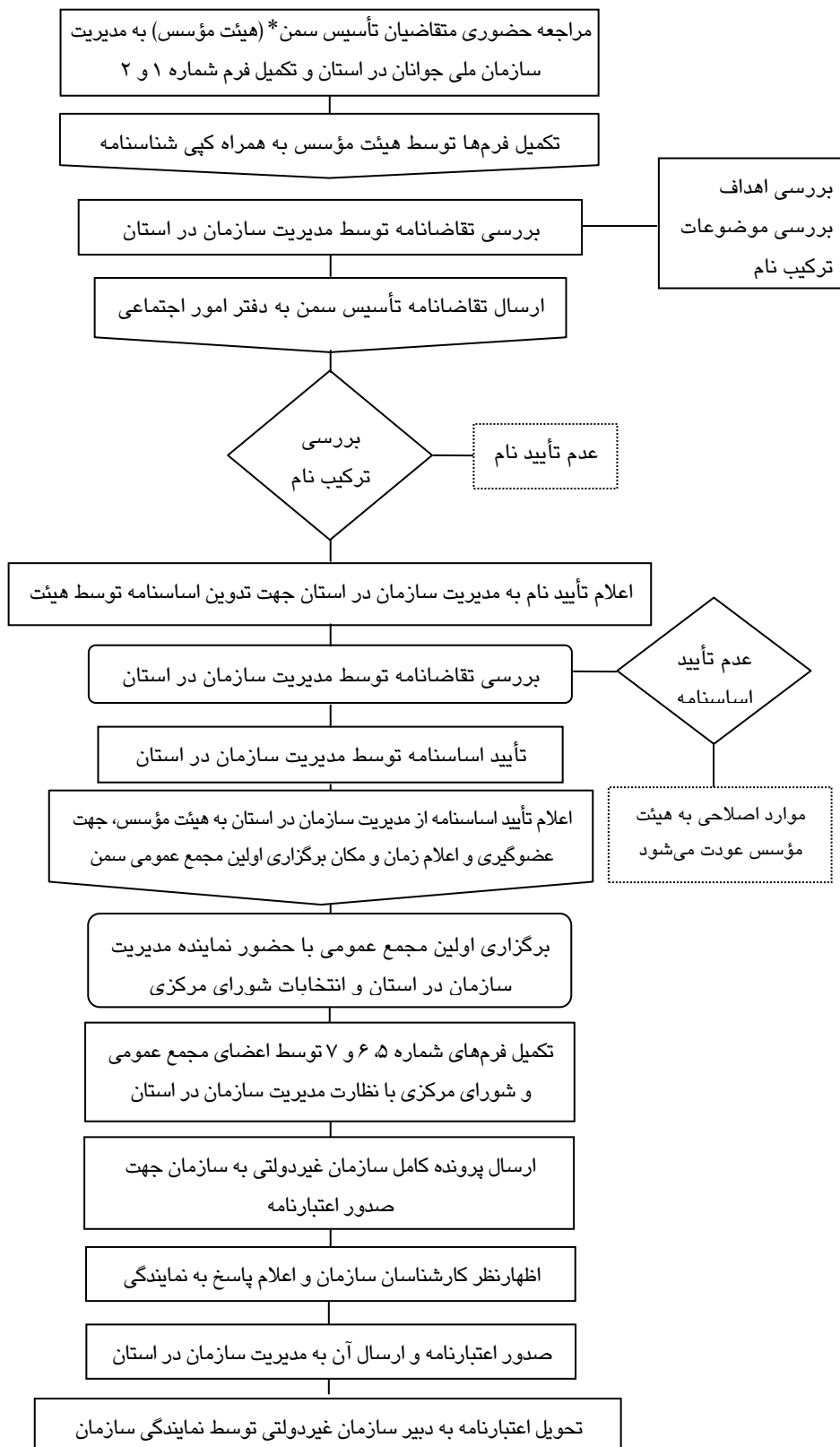
بعد از اخذ استعلام از نیروی انتظامی مراحل ذیل طبق نمودار تا اخذ اعتبار نامه انجام می‌شود:

۱. گزارش ارائه شده از سازمان ملی جوانان در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۵/۱۴ توسط مدیرکل دفتر سیاسی سازمان ملی جوانان.

۲. براساس همین گزارش پاسخ ۹۹ درصد از استعلامها مثبت است.

نمودار ۱. جریان فرایند تأسیس سازمان غیردولتی جوانان

* سازمان‌های مردم نهاد (NGO): این تعبیر به جای سازمان‌های غیردولتی آورده می‌شود.

تعریف سازمان غیردولتی جوانان

تعریف سازمان غیردولتی جوانان: سازمانی است با اهداف خیرخواهانه دارای شخصیت حقوقی مستقل غیردولتی و غیرانتفاعی که برای انجام فعالیت داوطلبانه با گرایش‌های غیرسیاسی و براساس قانونمندی و اساسنامه مدون و رعایت چارچوب قوانین موضوعه کشور و مفاد آیین‌نامه اجرایی آن فعالیت می‌کند. این تشکله‌ها توسط جوانان اداره شده و خود آنها اداره‌کننده آن هستند.

ویژگی‌های تشکله‌های غیردولتی جوانان

۱. غیردولتی: سازمان‌های غیردولتی جوانان دارای هویت و شخصیت حقوقی مستقل بوده و به دولت و نهادهای حکومتی وابستگی ندارند این استقلال در سه مرحله مشهود است.

۱-۱. استقلال در مالکیت: مؤسسين سازمان‌های غیردولتی جوانان نباید به سازمان‌ها و نهادهای حکومتی و دولتی وابسته باشند.

۱-۲. استقلال در مدیریت: هیچ‌یک از نمایندگان شخصیت‌های حقوقی نمی‌تواند به عضویت تشکل درآمده و در نتیجه مدیریت تشکل را برعهده داشته باشد.

۱-۳. استقلال بودجه و تأمین مالی: چنانچه تشکلی در یکی از نهادهای دولتی یا حکومتی دارای بودجه اختصاصی باشد به‌عنوان تشکل غیردولتی جوانان شناخته نشده و دولتی محسوب می‌شود.

۲. غیرسیاسی: کلیه مواردی که در تعریف فعالیت سیاسی نباشد.

۲-۱. فعالیت سیاسی عبارت است از: هرگونه فعالیتی که شامل موارد مندرج در قانون احزاب مصوب ۱۳۶۰/۶/۷ مجلس شورای اسلامی است. براین اساس اعلام حمایت از اشخاص حقیقی و حقوقی یا اقدام در جهت عضویت یا فعالیت در نهادهای قدرت و حکومت، فعالیت سیاسی محسوب می‌شود.

۳. غیرانتفاعی: اختصاص انحصاری درآمدها به توسعه و تقویت سازمان و ممنوعیت انجام هرگونه فعالیت با هدف توزیع سود حاصله میان اشخاص.

کارکردهای سازمان‌های غیردولتی جوانان

سازمان‌های غیردولتی جوانان کارکردهای فردی و اجتماعی متنوعی دارند که بستگی به موضوع فعالیت آنها دارد.

در بعضی از تشکلهای غیردولتی جوانان مشارکت جوانان بسیار گسترده می‌شود. نگاه جوانان به تشکلهای غیردولتی نگاه مثبت و سازنده است فعالیت‌های جوانان در این تشکلهای با انگیزه کسب تجارب اجتماعی و سیاسی است و این بزرگ‌ترین نقطه قوت و موتور محرکه آنهاست. اگر این انگیزه با آگاهی از منافع گروه و کارگروهی همراه شود می‌توان امیدوار بود که این تشکلهای بتوانند زمینه بسیار مناسبی برای برانگیختن مشارکت‌های داوطلبانه جوانان در مسیر توسعه همه‌جانبه و پایدار با حفظ سنن و ارج نهادن به فرهنگ ملی باشند. موضوعاتی که سازمان‌های غیردولتی جوانان جهت فعالیت انتخاب میکنند عبارت است از:

۱. اعتقادی و مذهبی،
۲. امور زنان و دختران،
۳. بهداشت و سلامت،
۴. تاریخی و حفظ آثار فرهنگی،
۵. حقوق جوانان،
۶. خدمات داوطلبانه و امدادی،
۷. درمان و توان بخشی،
۸. رسانه‌ای و ارتباطی،
۹. علمی و پژوهشی،
۱۰. عمران و آبادانی،
۱۱. فعالیت‌های بشردوستانه،
۱۲. فناوری اطلاعات،
۱۳. کارآفرینی و اشتغال،
۱۴. گردشگری،
۱۵. محیط زیست،
۱۶. مواد مخدر و ایدز،
۱۷. نیکوکاری و امور خیریه،
۱۸. ورزشی،
۱۹. هنری و ادبی،
۲۰. احیای هویت دینی،
۲۱. فرهنگ ایثار،
۲۲. ترویج فرهنگ ازدواج،

۲۳. فعالیت‌های جهادی،

۲۴. فعالیت‌های علمی،

۲۵. توسعه شهری،

۲۶. امام و انقلاب اسلامی،

۲۷. سایر.

وضعیت سازمان‌های غیردولتی جوانان در سازمان ملی جوانان

از سال ۱۳۷۹ با عنایت به بخش‌نامه ۱۴/۴۵۵ شورای عالی اداری به تاریخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۷، سازمان ملی جوانان برای متقاضیان تأسیس سازمان غیردولتی جوانان (رده سنی ۱۵-۲۹ سال) اعتبارنامه فعالیت صادر کرده است.

الف) سمن‌های ثبت شده در سازمان ملی جوانان

- به‌طور کلی از سال ۱۳۷۹ تا تیرماه ۱۳۸۷ جمعاً ۳۶۲۰ سمن جوان در سازمان ملی جوانان ثبت شده است.

- از ۳۶۲۰ سمن ثبتی، ۲۹۵۹ سمن موفق به تمدید و تأسیس اعتبارنامه شده‌اند.

- با توجه به یک‌ساله بودن مجوز فعالیت، گرایش جوانان نسبت به تمدید اعتبارنامه و فعالیت مجدد در چهار سال اخیر به میزان ۲۷/۶۱ درصد افزایش یافته است، این بدین معنی است که سمن‌ها نسبت به اهداف و استمرار فعالیت‌ها متعهد بوده‌اند (پیوست جدول ۱).

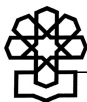
- از لحاظ ثبت سمن در سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۳ رتبه‌های اول، دوم، سوم به استان‌های تهران (۲۶۴ سمن)، خراسان رضوی (۱۰۶ سمن) و یزد (۷۲ سمن) تعلق دارد.

- از لحاظ ثبت سمن در سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۳ رتبه‌های سی‌ام، بیست‌ونهم، بیست‌وهشتم به استان‌های خراسان شمالی (۴ سمن)، خراسان جنوبی (۴ سمن) و ایلام (۹ سمن) تعلق دارد.

- از لحاظ ثبت سمن در سال‌های ۱۳۸۴ تا تیرماه ۱۳۸۷ رتبه‌های اول، دوم، سوم به استان‌های تهران (۲۱۵ سمن)، خراسان رضوی (۱۹۲ سمن) و یزد (۱۰۲ سمن) تعلق دارد.

- از لحاظ ثبت سمن در سال‌های ۱۳۸۴ تا تیرماه ۱۳۷۸ رتبه‌های سی‌ام، بیست‌ونهم، بیست‌وهشتم به استان‌های سمنان (۲ سمن)، قزوین (۴ سمن) و همدان (۱۰ سمن) تعلق دارد.

- از نظر نسبت رشد ثبت سمن نسبت به دوره قبل، رتبه‌های اول، دوم، سوم، به استان‌های خراسان جنوبی (۱۵/۲۵ درصد)، خراسان شمالی (۷/۵۰ درصد) و ایلام (۷/۴۴ درصد) تعلق دارد.

- از نظر نسبت رشد ثبت سمن در چهار سال اخیر نسبت به دوره قبل، رتبه‌های سی‌ام، بیست‌ونهم، بیست‌وهشتم به استان‌های سمنان (۰/۰۴ درصد)، قزوین (۰/۰۹ درصد) و همدان (۰/۲ درصد) تعلق دارد (پیوست جدول ۴).

ب) توزیع پراکندگی موضوع فعالیت سمن‌ها

- از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷، موضوعاتی نظیر درمان و توان‌بخشی، عمران و آبادانی، فرهنگ ایثار، ترویج فرهنگ ازدواج، فعالیت‌های جهادی، احیای فرهنگ دفاع مقدس و امام و انقلاب اسلامی به موضوعات قبل اضافه شده است.

- از لحاظ ثبت سمن در سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۳ رتبه‌های اول، دوم، سوم به موضوع فعالیت‌های علمی، پژوهشی (۳۳۷ سمن)، هنری، ادبی (۲۱۸ سمن) و اعتقادی، مذهبی (۱۷۱ سمن) تعلق دارد.

- از لحاظ ثبت سمن در سال‌های ۱۳۸۴ تا تیرماه ۱۳۸۷ رتبه‌های اول، دوم، سوم به موضوع فعالیت‌های اعتقادی، مذهبی (۴۷۲ سمن)، علمی، پژوهشی (۳۵۵ سمن) و هنری، ادبی (۱۵۹ سمن) تعلق دارد.

- از نظر نسبت رشد ثبت سمن در چهار سال اخیر نسبت به دوره قبل، رتبه‌های اول، دوم، سوم به موضوع فعالیت‌های نیکوکاری و امور خیریه (۱۳/۵ درصد)، فعالیت‌های بشردوستانه (۱۳ درصد) و تاریخی و حفظ آثار فرهنگی (۶ درصد) تعلق دارد (پیوست جدول ۴).

ج) توزیع پراکندگی محدوده جغرافیایی سمن‌ها

- از لحاظ ثبت سمن در سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۳ رتبه‌های اول، دوم، سوم به محدوده جغرافیایی ملی (۷۳۰ سمن)، استانی (۳۹۱ سمن) و شهری (۱۲۰ سمن) تعلق دارد.

- از لحاظ ثبت سمن در سال‌های ۱۳۸۴ تا تیرماه ۱۳۷۸ رتبه‌های اول، دوم، سوم به محدوده جغرافیایی ملی (۸۶۰ سمن)، استانی (۷۰۰ سمن) و شهرستانی (۲۶ سمن) تعلق دارد.

د) هرم جنسی

- در سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۳ درصد دبیران مرد ۷۵/۵ و دبیران زن ۲۴/۵ درصد است.

- در سال‌های ۱۳۸۴ تا تیرماه ۱۳۷۸ درصد دبیران مرد ۷۴/۸۴ و دبیران زن ۲۵/۱۶ درصد است.

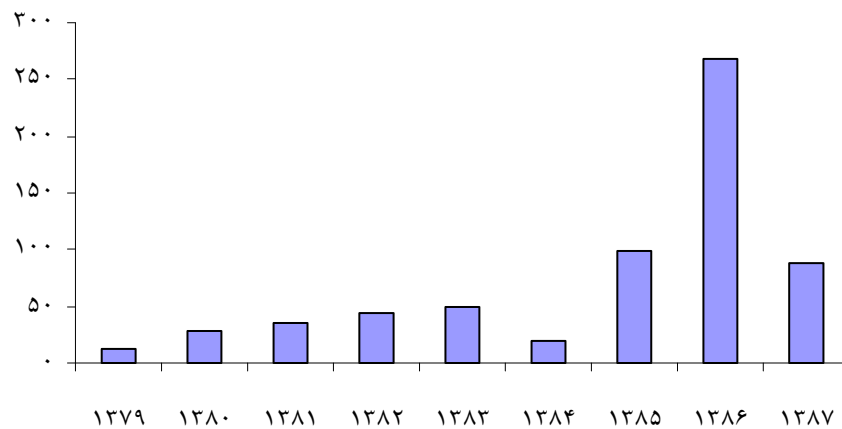

جدول ۱. تعداد سازمان‌های غیردولتی جوانان به تفکیک موضوع فعالیت و سال فعالیت

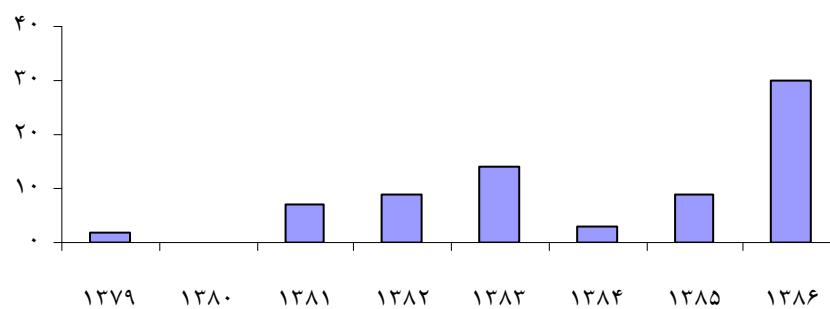
ردیف	موضوع فعالیت‌ها	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	جمع کل
۱	اعتقادی و مذهبی	۱۳	۲۹	۳۶	۴۴	۴۹	۲۰	۹۹	۲۶۸	۸۹	۶۴۷
۲	امور زنان و دختران	۲	۰	۷	۹	۱۴	۳	۹	۳۰	۴	۷۸
۳	بهداشت و سلامت	۱	۳	۴	۴	۸	۴	۶	۱۱	۵	۴۶
۴	تاریخی و حفظ آثار فرهنگی	۰	۱	۲	۰	۱	۰	۶	۱۴	۴	۲۸
۵	حقوق جوانان	۲	۳	۴	۱۳	۱۰	۲	۱۱	۲۷	۸	۸۰
۶	خدمات داوطلبانه و امدادی	۵	۱۲	۲۱	۱۴	۲۵	۸	۶	۳	۳	۹۷
۷	درمان و توان بخشی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۳	۱	۵
۸	رسانه‌ای و ارتباطی	۲	۹	۵	۹	۴	۴	۳	۲۲	۴	۶۲
۹	علمی پژوهشی	۲۱	۴۲	۵۰	۸۲	۱۴۲	۴۲	۸۳	۱۶۸	۶۳	۶۹۳
۱۰	عمران و آبادانی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶	۱۳	۲	۲۱
۱۱	فعالیت‌های بشردوستانه	۰	۰	۰	۰	۱	۲	۵	۵	۲	۱۵
۱۲	فناوری اطلاعات	۲	۰	۲	۳	۶	۲	۲	۱۸	۳	۳۸
۱۳	کارآفرینی و اشتغال	۲	۴	۱	۵	۱۰	۲	۱۰	۱۸	۳	۵۵
۱۴	گردشگری	۱۸	۱۳	۳۹	۲۹	۲۷	۱۹	۱۷	۱۶	۱۰	۱۸۸
۱۵	محیط زیست	۳	۵	۱۲	۱۵	۱۷	۴	۱۲	۴	۶	۷۸
۱۶	مواد مخدر و ایدز	۲	۴	۲	۸	۴	۱	۵	۹	۵	۴۰
۱۷	نیکوکاری و امور خیریه	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۴	۲۰	۳	۲۹
۱۸	ورزشی	۴	۴	۵	۱۱	۱۷	۷	۱۷	۴۲	۱۲	۱۱۹
۱۹	هنری ادبی	۳۰	۳۴	۴۷	۴۱	۶۵	۳۹	۲۴	۶۸	۲۸	۳۷۶
۲۰	احیای هویت دینی	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۳	۱	۵
۲۱	فرهنگ ایثار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۵	۰	۶
۲۲	ترویج فرهنگ ازدواج	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴	۱	۵
۲۳	فعالیت‌های جهادی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۴	۳	۱۷
۲۴	احیای فرهنگ دفاع مقدس	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱
۲۵	توسعه شهری	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۳
۲۶	امام و انقلاب اسلامی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱
۲۷	سایر	۱۴	۱۳	۱۹	۴۳	۶۰	۲۳	۳۱	۲۹	۰	۲۳۳
جمع کل		۱۲۱	۱۷۷	۲۵۸	۳۳۰	۴۶۲	۱۸۲	۳۵۹	۸۱۵	۲۶۲	۲۹۶۶

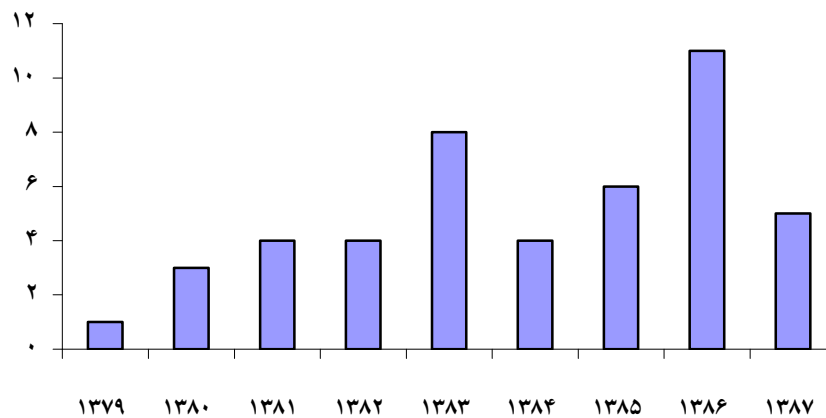
نمودار ۲. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور اعتقادی و مذهبی

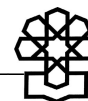

نمودار ۳. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور زنان و دختران

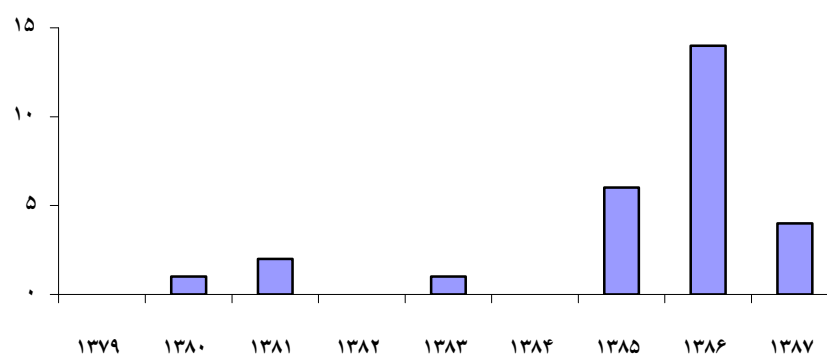

نمودار ۴. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور بهداشت و سلامت

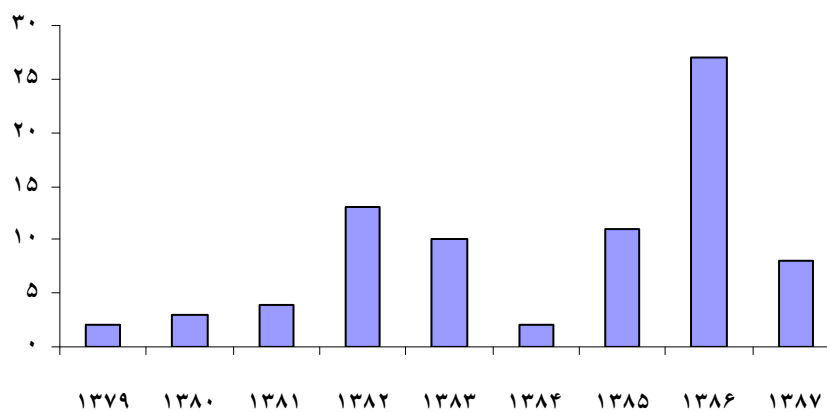

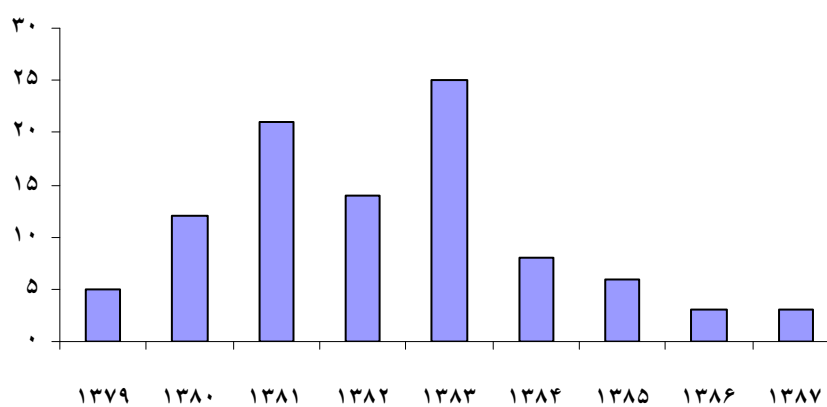
نمودار ۵. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور تاریخی و حفظ آثار فرهنگی

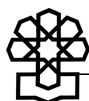

نمودار ۶. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور حقوق جوانان

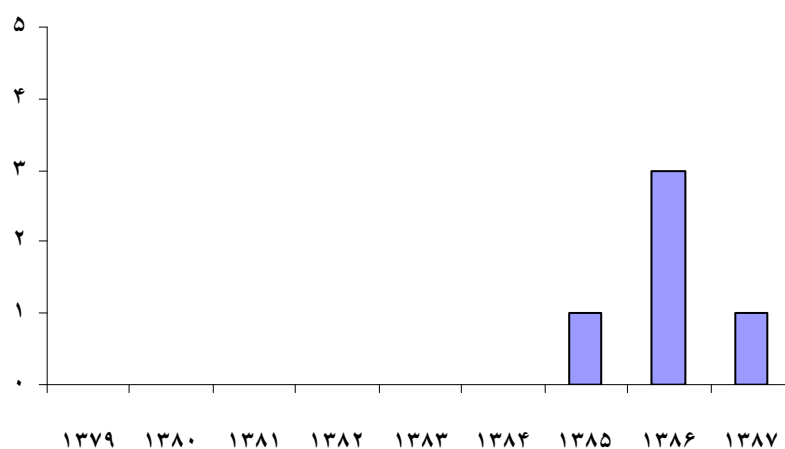

نمودار ۷. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور خدمات داوطلبانه و امدادی

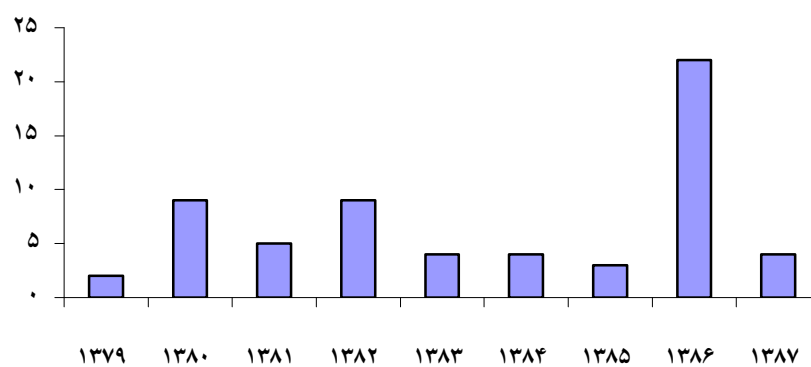

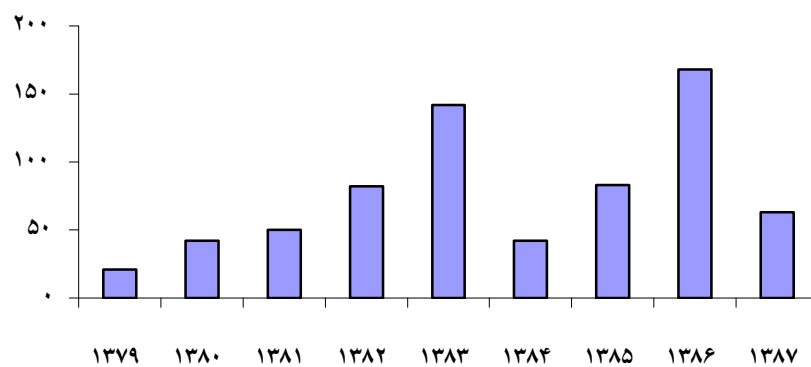
نمودار ۸. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور درمان و توان بخشی

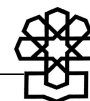

نمودار ۹. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور رسانه‌ای و ارتباطی

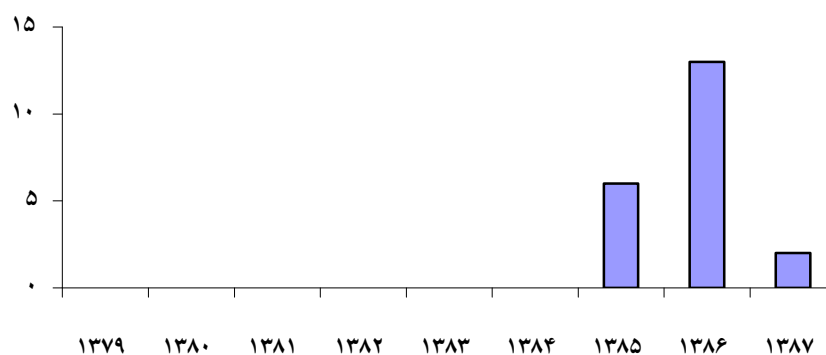

نمودار ۱۰. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور علمی و پژوهشی

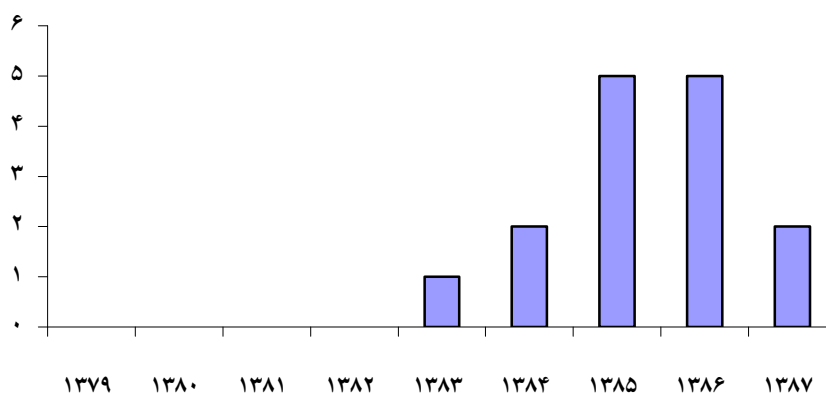

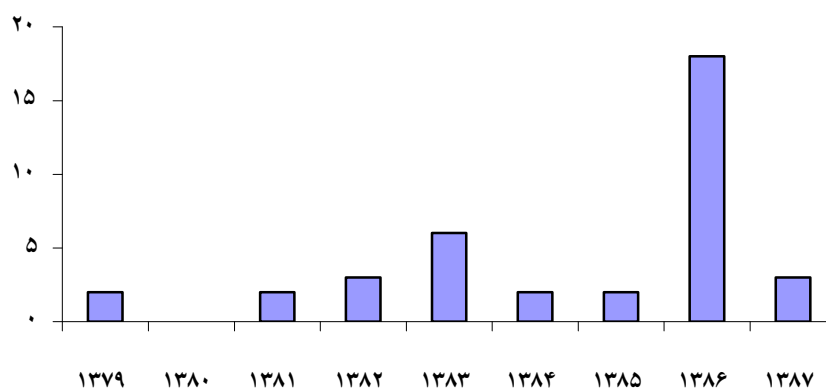
نمودار ۱۱. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور عمران و آبادانی

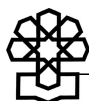

نمودار ۱۲. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور فعالیت‌های بشردوستانه

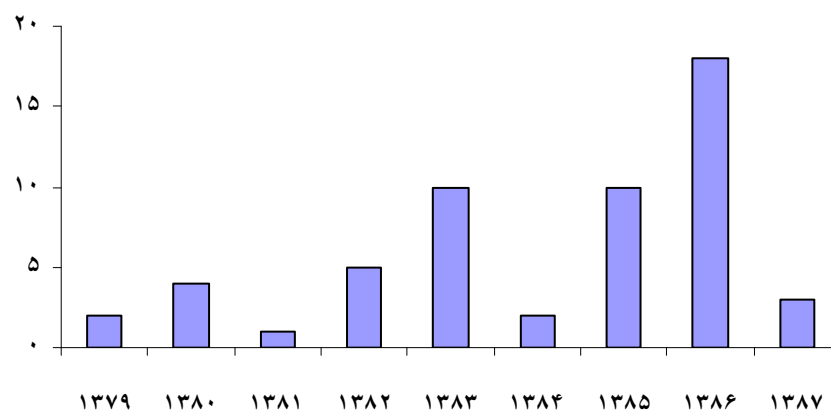

نمودار ۱۳. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور فناوری اطلاعات

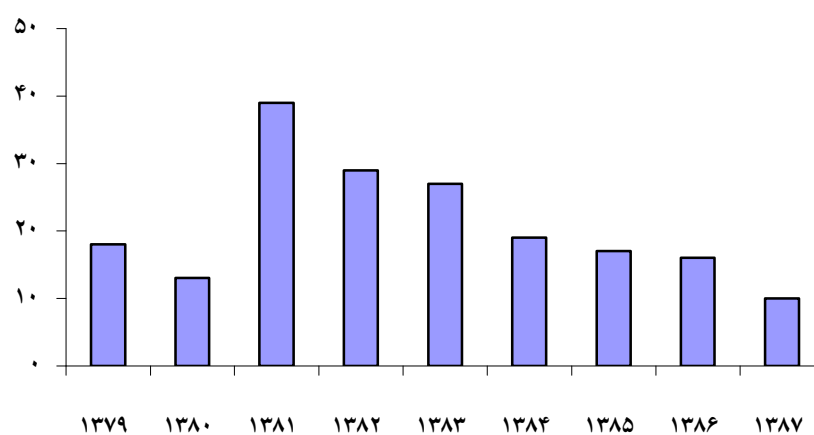

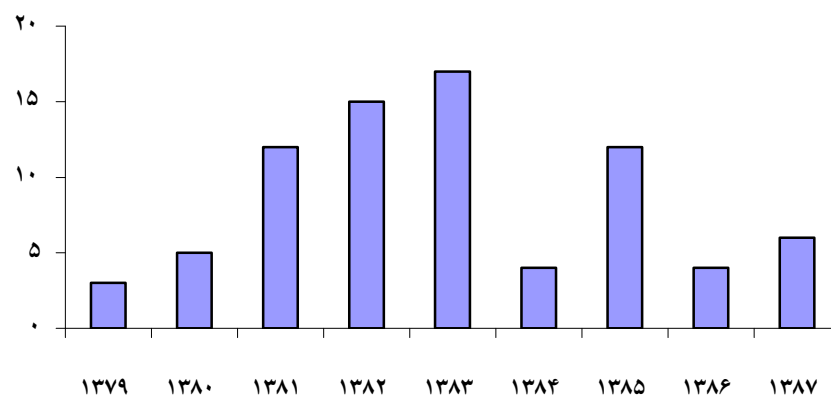
نمودار ۱۴. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور کارآفرینی و اشتغال

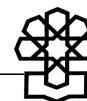

نمودار ۱۵. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور گردشگری

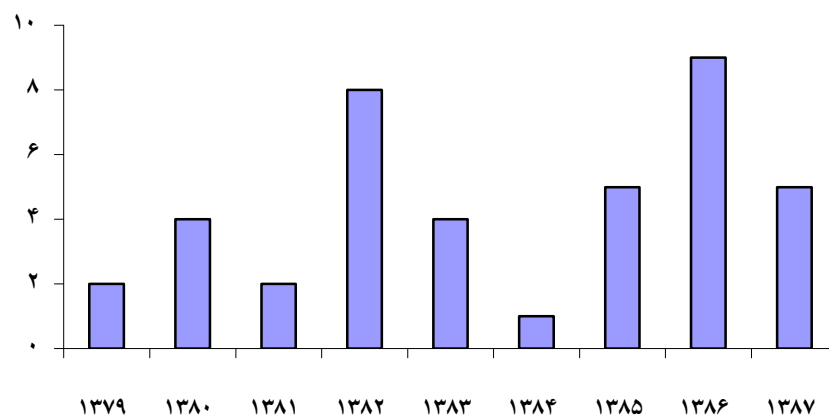

نمودار ۱۶. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور محیط زیست

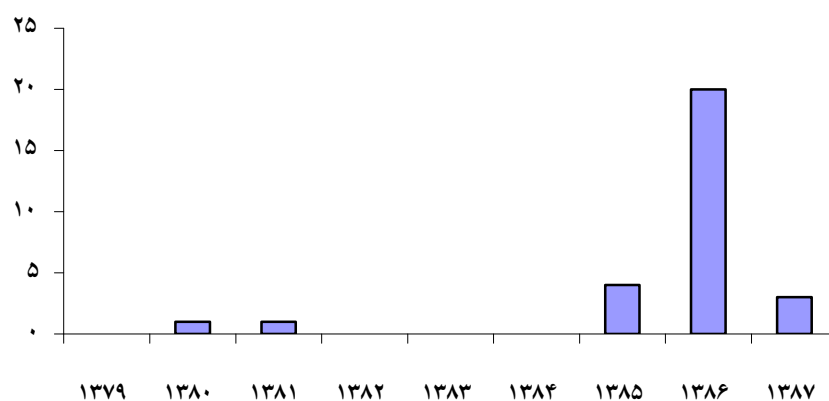

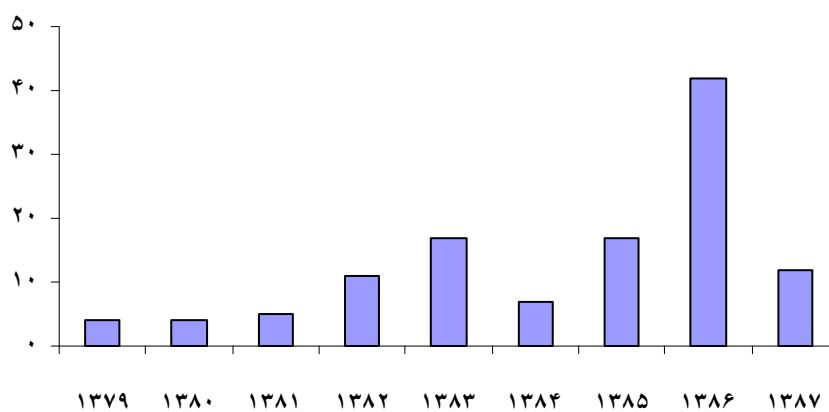
نمودار ۱۷. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور مواد مخدر و ایدز

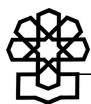

نمودار ۱۸. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور نیکوکاری و امور خیریه

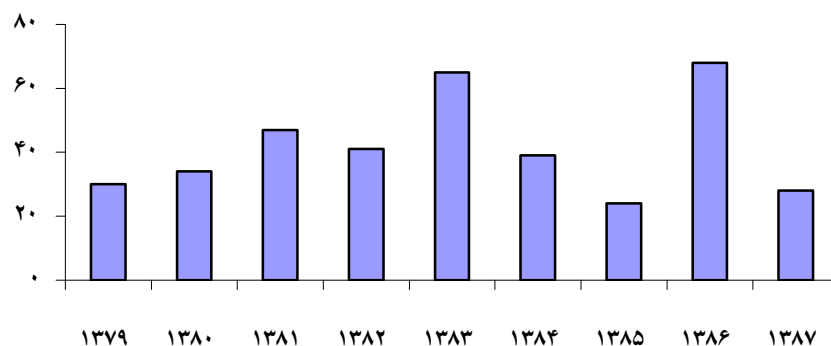

نمودار ۱۹. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور ورزشی

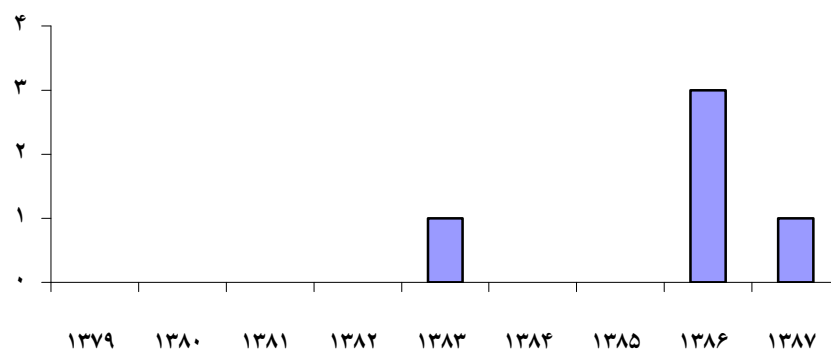

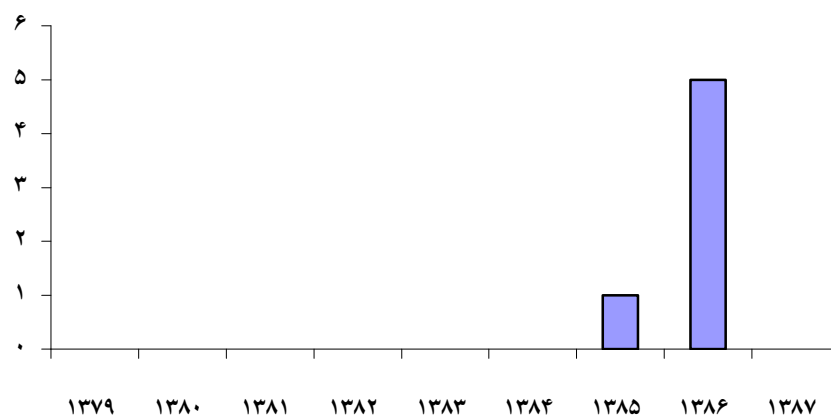
نمودار ۲۰. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور هنری و ادبی

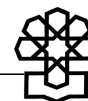

نمودار ۲۱. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور احیای هویت دینی

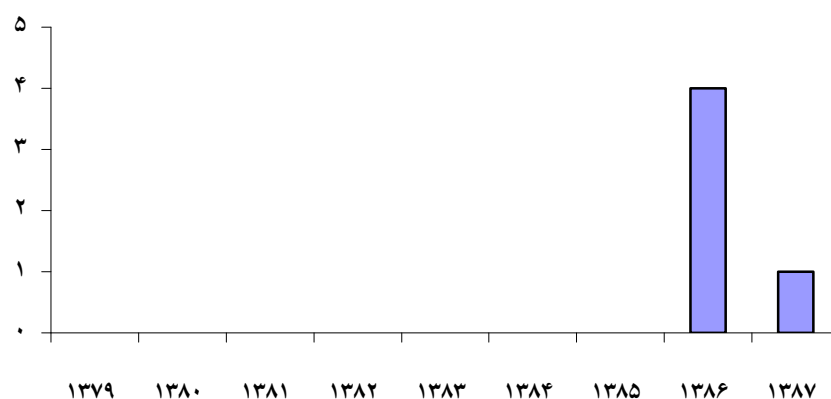

نمودار ۲۲. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور فرهنگ ایثار

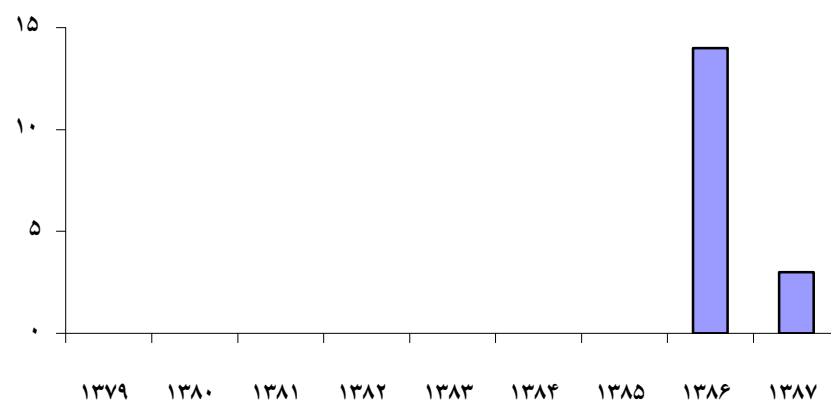

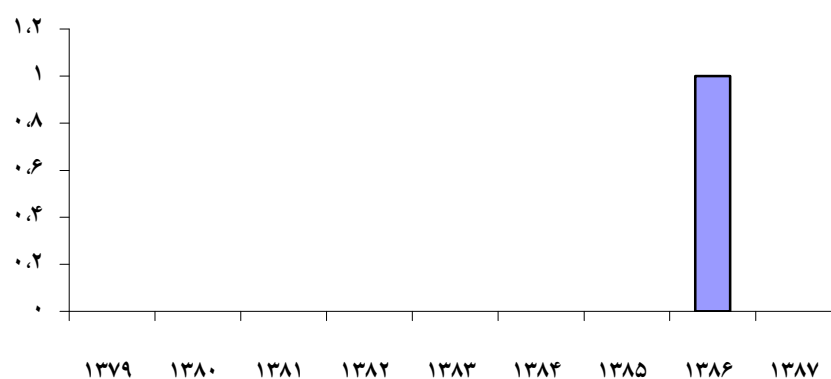
نمودار ۲۳. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور ترویج فرهنگ ازدواج

نمودار ۲۴. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور فعالیت‌های جهادی

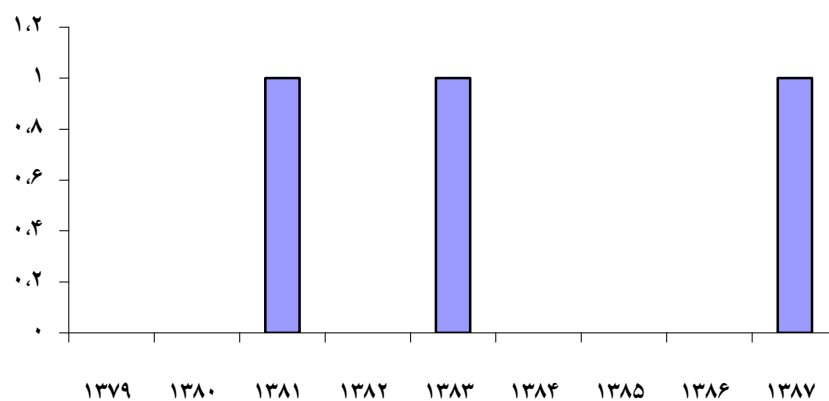

نمودار ۲۵. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور احیای فرهنگ دفاع مقدس

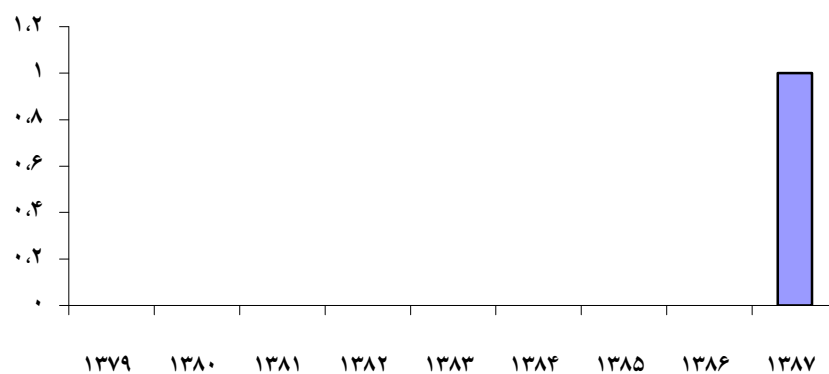

نمودار ۲۶. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور توسعه شهری

نمودار ۲۷. سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور امام و انقلاب اسلامی

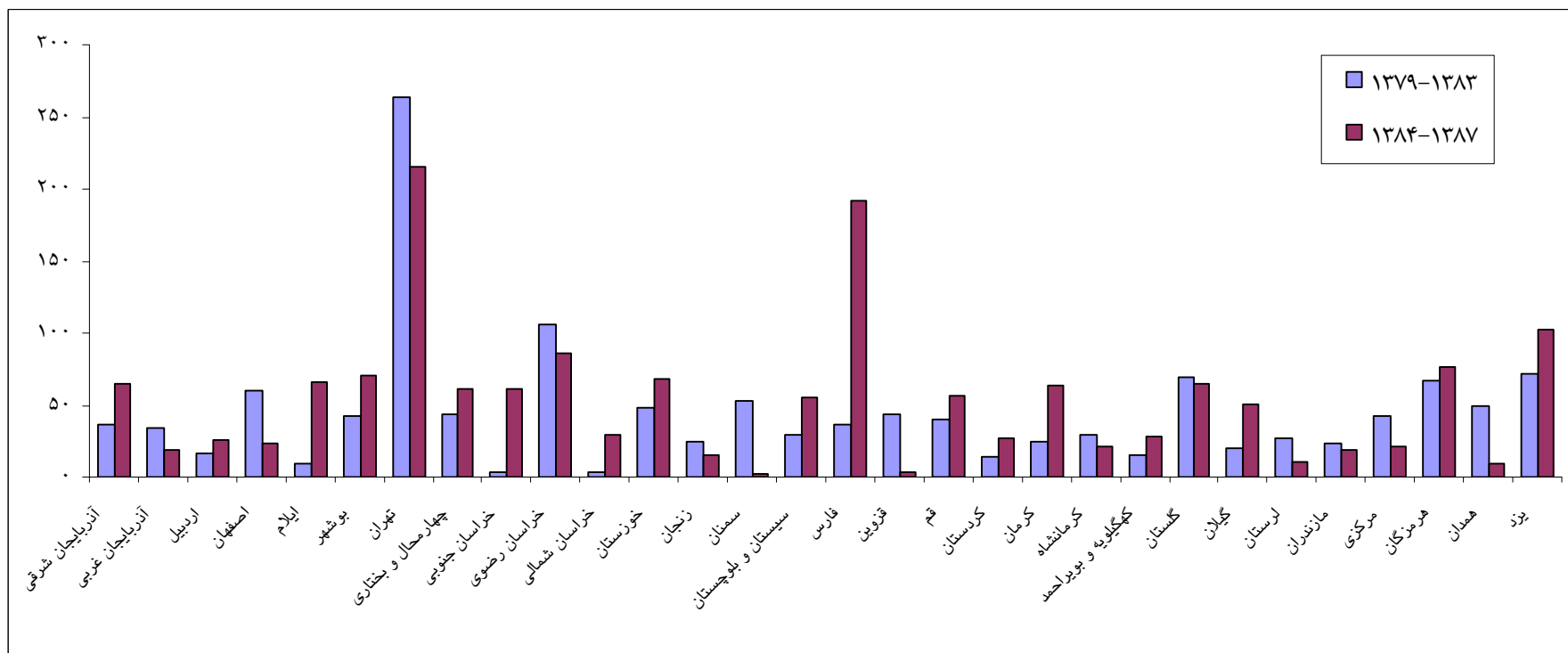

جدول ۲. وضعیت ثبت سازمان‌های غیردولتی جوانان به تفکیک استان

ردیف	استان	۱۳۸۳-۱۳۷۹	۱۳۸۷-۱۳۸۴	نسب افزایش	جمع کل
۱	آذربایجان شرقی	۳۶	۶۵	۱/۸۱	۱۰۱
۲	آذربایجان غربی	۳۴	۱۹	۰/۵۶	۵۳
۳	اردبیل	۱۶	۲۶	۱/۶۳	۴۲
۴	اصفهان	۶۰	۲۳	۰/۳۸	۸۳
۵	ایلام	۹	۶۶	۷/۳۳	۷۵
۶	بوشهر	۴۲	۷۱	۱/۶۹	۱۱۳
۷	تهران	۲۶۴	۲۱۵	۰/۸۱	۴۷۹
۸	چهارمحال و بختیاری	۴۳	۶۱	۱/۴۲	۱۰۴
۹	خراسان جنوبی	۴	۶۱	۱۵/۲۵	۶۵
۱۰	خراسان رضوی	۱۰۶	۸۶	۰/۸۱	۱۹۲
۱۱	خراسان شمالی	۴	۳۰	۷/۵۰	۳۴
۱۲	خوزستان	۴۸	۶۸	۱/۴۲	۱۱۶
۱۳	زنجان	۲۵	۱۵	۰/۶۰	۴۰
۱۴	سمنان	۵۳	۲	۰/۰۴	۵۵
۱۵	سیستان و بلوچستان	۳۰	۵۵	۱/۸۳	۸۵
۱۶	فارس	۳۷	۱۹۲	۵/۱۹	۲۲۹
۱۷	قزوین	۴۳	۴	۰/۰۹	۴۷
۱۸	قم	۴۰	۵۶	۱/۴۰	۹۶
۱۹	کردستان	۱۴	۲۷	۱/۹۳	۴۱
۲۰	کرمان	۲۵	۶۴	۲/۵۶	۸۹
۲۱	کرمانشاه	۳۰	۲۱	۰/۷۰	۵۱
۲۲	کهگیلویه و بویراحمد	۱۵	۲۸	۱/۸۷	۴۳
۲۳	گلستان	۷۰	۶۵	۰/۹۳	۱۳۵
۲۴	گیلان	۲۰	۵۱	۲/۵۵	۷۱
۲۵	لرستان	۲۷	۱۱	۰/۴۱	۳۸
۲۶	مازندران	۲۴	۱۹	۰/۷۹	۴۳
۲۷	مرکزی	۴۲	۲۱	۰/۵۰	۶۳
۲۸	هرمزگان	۶۷	۷۶	۱/۱۳	۱۴۳
۲۹	همدان	۴۹	۱۰	۰/۲۰	۵۹
۳۰	یزد	۷۲	۱۰۲	۱/۴۲	۱۷۴
	جمع کل	۱۳۴۹	۱۶۱۰	۱/۱۹	۲۹۵۹

نمودار ۲۸. وضعیت ثبت سازمان‌های غیردولتی جوانان به تفکیک استان

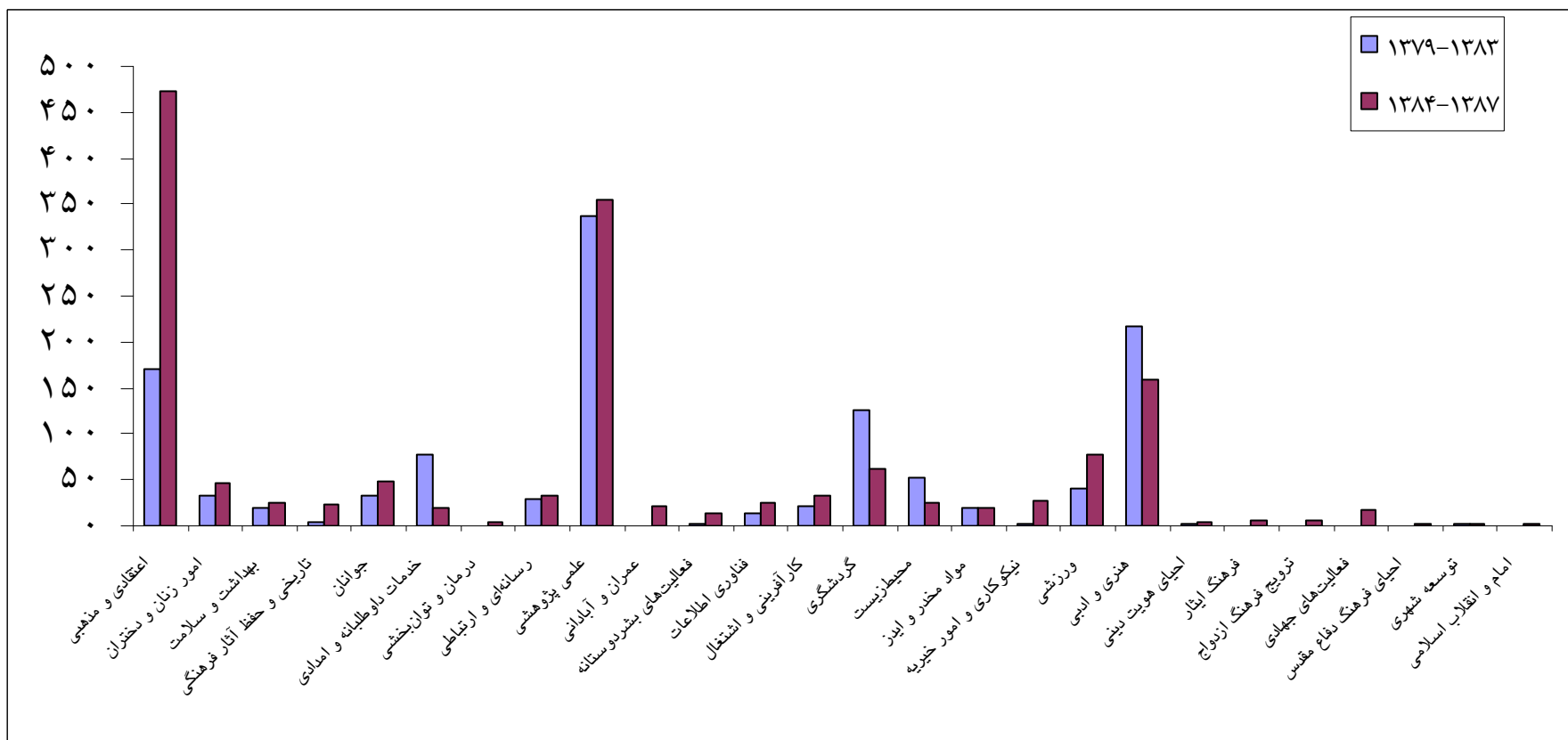

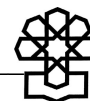
جدول ۳. وضعیت ثبت سازمان‌های غیردولتی جوانان به تفکیک موضوع فعالیت

ردیف	استان	۱۳۸۳-۱۳۷۹	۱۳۸۷-۱۳۸۴	درصد رشد افزایش	جمع کل
۱	اعتقادی و مذهبی	۱۷۱	۴۷۲	۲/۷۶	۶۴۳
۲	امور زنان و دختران	۳۲	۴۶	۱/۴۴	۷۸
۳	بهداشت و سلامت	۲۰	۲۶	۱/۳۰	۴۶
۴	تاریخی و حفظ آثار فرهنگی	۴	۲۴	۶/۰۰	۲۸
۵	جوانان	۳۲	۴۸	۱/۵۰	۸۰
۶	خدمات داوطلبانه و امدادی	۷۷	۲۰	۰/۲۶	۹۷
۷	درمان و توان بخشی	۰	۴	-	۴
۸	رسانه‌ای و ارتباطی	۲۹	۳۳	۱/۱۴	۶۲
۹	علمی پژوهشی	۳۳۷	۳۵۵	۱/۰۵	۶۹۲
۱۰	عمران و آبادانی	۰	۲۱	-	۲۱
۱۱	فعالیت‌های بشردوستانه	۱	۱۳	۱۳/۰۰	۱۴
۱۲	فناوری اطلاعات	۱۳	۲۵	۱/۹۲	۳۸
۱۳	کارآفرینی و اشتغال	۲۲	۳۳	۱/۵۰	۵۵
۱۴	گردشگری	۱۲۶	۶۲	۰/۴۹	۱۸۸
۱۵	محیط زیست	۵۲	۲۶	۰/۵۰	۷۸
۱۶	مواد مخدر و ایدز	۲۰	۲۰	۱/۰۰	۴۰
۱۷	نیکوکاری و امور خیریه	۲	۲۷	۱۳/۵۰	۲۹
۱۸	ورزشی	۴۱	۷۷	۱/۸۸	۱۱۸
۱۹	هنری و ادبی	۲۱۸	۱۵۹	۰/۷۳	۳۷۷
۲۰	احیای هویت دینی	۱	۴	۴/۰۰	۵
۲۱	فرهنگ ایثار	۰	۶	-	۶
۲۲	ترویج فرهنگ ازدواج	۰	۵	-	۵
۲۳	فعالیت‌های جهادی	۰	۱۷	-	۱۷
۲۴	احیای فرهنگ دفاع مقدس	۰	۱	-	۱
۲۵	توسعه شهری	۲	۱	۰/۵۰	۳
۲۶	امام و انقلاب اسلامی	۰	۱	-	۱
۲۷	سایر	۱۴۹	۸۴	۰/۵۶	۲۳۳
جمع کل		۱۳۴۹	۱۶۱۰	۱/۱۹	۲۹۵۹

نمودار ۲۹. وضعیت ثبت سازمان‌های غیردولتی جوانان به تفکیک موضوع فعالیت

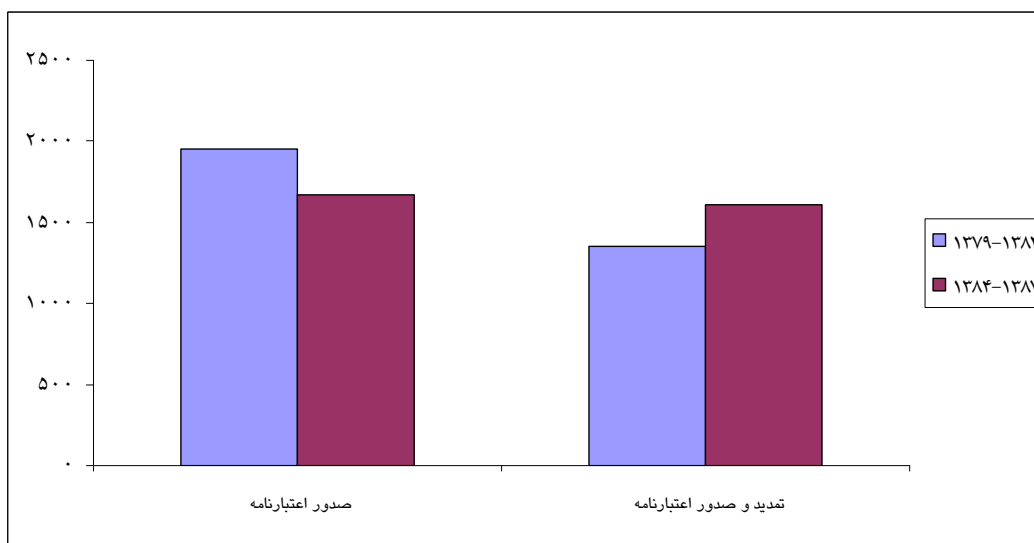

جدول ۴. وضعیت ثبت سازمان‌های غیردولتی جوانان در سازمان‌های ملی جوانان

عناوین	صدور اعتبارنامه	تمدید و صدور اعتبارنامه
۱۳۸۳-۱۳۷۹	۱۹۵۴	۱۳۴۹
۱۳۸۷-۱۳۸۴	۱۶۶۶	۱۶۱۰
جمع کل	۳۶۲۰	۲۹۵۹

نمودار ۳۰. وضعیت ثبت سازمان‌های غیردولتی جوانان در سازمان‌های ملی جوانان

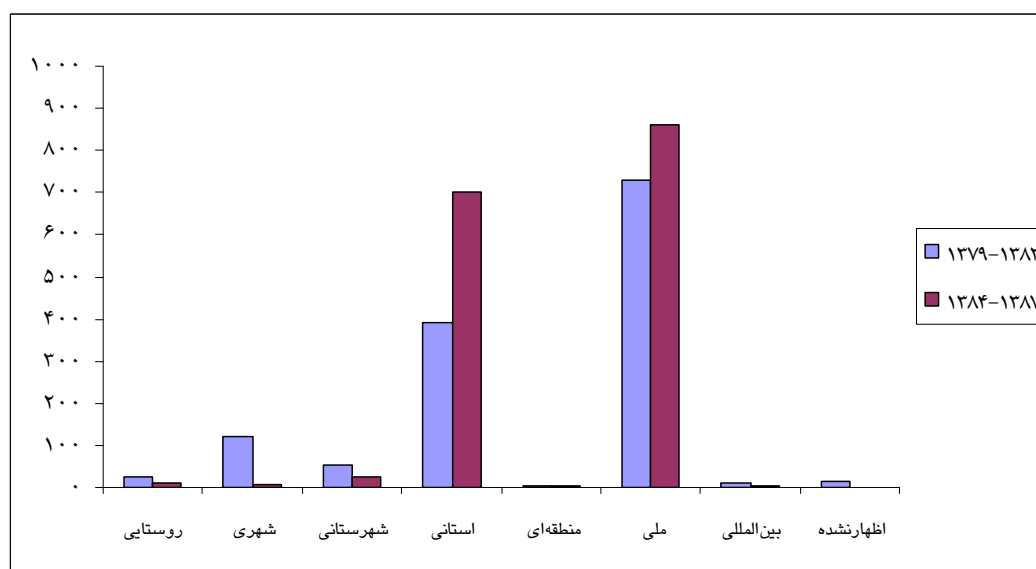

جدول ۵. وضعیت ثبت سازمان‌های غیردولتی جوانان به تفکیک محدوده جغرافیایی

ردیف	استان	۱۳۸۳-۱۳۷۹	۱۳۸۴-۱۳۸۷	نسب افزایش	جمع کل
۱	روستایی	۲۶	۱۲	۰/۴۶	۳۸
۲	شهری	۱۲۰	۶	۰/۰۵	۱۲۶
۳	شهرستانی	۵۲	۲۶	۰/۵۰	۷۸
۴	استانی	۳۹۱	۷۰۰	۱/۷۹	۱۰۹۱
۵	منطقه‌ای	۵	۴	۰/۸۰	۹
۶	ملی	۷۳۰	۸۶۰	۱/۱۸	۱۵۹۰
۷	بین‌المللی	۱۲	۲	۰/۱۷	۱۴
۸	اظهارنشده	۱۳	۰	۰/۰۰	۱۳
جمع کل		۱۳۴۹	۱۶۱۰	۱/۱۹	۲۹۵۹

نمودار ۳۱. وضعیت ثبت سازمان‌های غیردولتی جوانان به تفکیک محدوده جغرافیایی

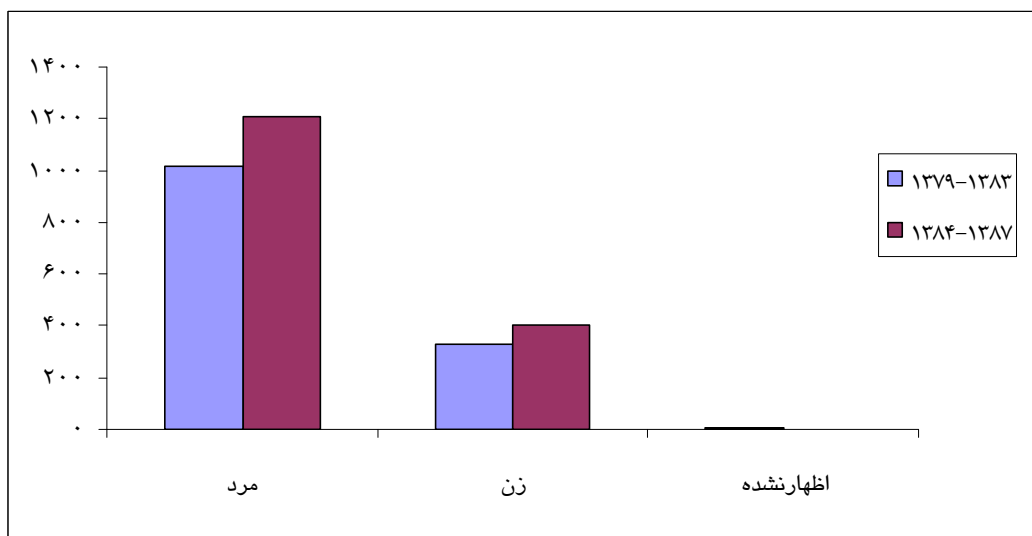

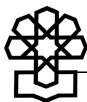

جدول ۶. وضعیت ثبت سازمان‌های غیردولتی جوانان به تفکیک جنسیت

ردیف	استان	۱۳۸۳-۱۳۷۹	۱۳۸۷-۱۳۸۴	نسب افزایش	جمع کل
۱	مرد	۱۰۱۵	۱۲۰۵	۱/۱۹	۲۲۲۰
۲	زن	۳۲۹	۴۰۵	۱/۲۳	۷۳۴
۳	اظهارنشده	۵	۰	۰/۰۰	۵
جمع کل		۱۳۴۹	۱۶۱۰	۱/۱۹	۲۹۵۹

نمودار ۳۲. وضعیت ثبت سازمان‌های غیردولتی جوانان به تفکیک جنسیت

عوامل مؤثر در ایجاد تشکلهای غیردولتی جوانان

۱. تعالیم دینی و ارزش‌های اعتقادی

ریشه‌های فرهنگ دینی با اهداف و نیت خیرخواهانه، همبستگی قابل توجهی را در جامعه به وجود می‌آورد. بنابراین روح کلی و آرمان‌های بلند انسانی در ایجاد سازمان‌ها و تشکلهای غیردولتی جوانان که از متن تعالیم دینی نشئت گرفته، در سطح جامعه فراگیر بوده و دارای ماهیت کاملاً مردمی و غیرانتفاعی است، از این رو می‌تواند در ایجاد تشکلهای غیردولتی جوانان بسیار مؤثر باشد.

۲. ویژگی‌ها و عناصر فرهنگی

ویژگی‌های فرهنگی شامل باورها، سنت‌ها، آداب و رسوم است که عوامل تعیین‌کننده در چگونگی نهادینه‌سازی سازمان‌های غیردولتی جوانان در جامعه محسوب می‌شود. این الگوها و عناصر و مجموعه‌های فرهنگی زمانی می‌تواند در الگوهای سازمان‌های غیردولتی پیاده شود که با ساختار و مؤلفه‌های شکل‌دهنده آن همخوانی داشته باشد. این همخوانی نیازمند شناسایی عناصر و ریشه‌های تاریخی موضوع، همچنین انطباق مفاهیم و الگوهای اولیه طرح سازمان‌های غیردولتی جوانان با آنهاست.

۳. امکانات، فرصت‌ها و محدودیت‌ها

بررسی هرم سنی و ویژگی‌های منحصر به فرد جمعیتی کشور و همچنین پتانسیل‌ها و امکانات مادی و معنوی به عنوان فرصت‌های موجود از یک طرف و مطالعه تجربه و چشم‌انداز مؤسسات اقتصادی و مباحث مرتبط با تهاجم فرهنگی از طرف دیگر نشان می‌دهد که اجرای برنامه‌ها، سیاست‌ها، استراتژی‌های مرتبط با گسترش تشکلهای غیردولتی جوانان در چارچوب فرصت‌ها و تهدیدهای فوق می‌تواند نقش مهمی در موفقیت تشکلهای غیردولتی داشته باشد.

۴. استفاده از تجارب جهانی

آن دسته از دستاوردهای پژوهشی و اندیشه‌های نوین علمی، تجارب عملی و نتایج به دست آمده در رابطه با گسترش کمی و کیفی سازمان‌های غیردولتی در کشورهای توسعه یافته جهان که با ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشور ما هماهنگی داشته باشد می‌تواند در شکل‌گیری اهداف و وظایف سازمان‌های غیردولتی در ایران مورد استفاده قرار گیرد.

لزوم ایجاد شبکه سازمان‌های غیردولتی جوانان

بسیار ضروری است شبکه‌ای از سازمان‌های غیردولتی جوانان تشکیل شود تا اهداف خاصی از جمله فرهنگ‌سازی برای مشارکت را که از اهمیت بالایی برخوردار است ترویج کند. این شبکه باید تمامی سازمان‌های غیردولتی را فارغ از گرایش‌های آنها دربرگیرد و به توانمندی‌های آنها بیفزاید. یکی از مهم‌ترین مزایای این حرکت افزایش نفوذ سازمان‌های غیردولتی جوانان خواهد بود که می‌تواند راهگشای بسیاری از مشکلات این سازمان‌ها شود. از سوی دیگر این شبکه می‌تواند با قرار دادن امکانات آموزشی و فرهنگی و علمی به توانمندسازی اعضا بپردازد و از همه مهم‌تر آنکه شبکه سازمان‌های غیردولتی جوانان می‌تواند احساس ضرورت این دسته از سازمان‌ها را در جامعه نهادینه سازد. شاید بتوان مراحل پذیرش سازمان‌های غیردولتی جوانان را در جامعه به سه مرحله تقسیم‌بندی کرد، مرحله اول ایجاد احساس ضرورت وجودی این سازمان‌هاست که این مسئله در میان نخبگان وجود دارد و باعث شکل‌گیری تعداد زیادی از سازمان‌های غیردولتی جوانان شده و جامعه کنونی ما از این مرحله گذر کرده است. مرحله دوم مرحله مقبولیت این سازمان‌هاست که جامعه ما در این مرحله است و مرحله سوم توسعه این سازمان‌هاست، به هر حال آنچه که رسالت اصلی شبکه سازمان‌های غیردولتی است تلاش برای اطلاع‌رسانی از اخبار سازمان‌ها و فعالیت‌های افراد است، زیرا اعضای سازمان‌ها می‌توانند اطلاعات مناسبی از عملکرد خود در اختیار شبکه قرار دهند و در این راه سهم مهمی در ایجاد فرهنگ مشارکت و توجه به سازمان‌های غیردولتی داشته باشند؛ البته در راستای توجه به هماهنگی در میان سازمان‌های غیردولتی جوانان در سال ۱۳۸۶ تشکلهای سراسری جوانان با حمایت سازمان ملی جوانان تشکیل شد.^۱

چالش‌های پیش روی سازمان‌های غیردولتی جوانان

سازمان‌های غیردولتی جوانان در ایران از ابتدای شکل‌گیری با چالش‌های جدی روبه‌رو بوده‌اند. با تکیه بر دو عامل اصلی یعنی دولتی بودن تمامی عناصر و تأکید بر دولتی ماندن بیشتر سازه‌های در مربوط جامعه ایران و عامل روانی - ذهنی در میان مردم در زمینه عدم تمایل جهت انجام کار گروهی درمی‌یابیم که سازمان‌های غیردولتی در ایران همواره ساختاری ضعیف داشته‌اند و از دست یافتن به موقعیتی در خور - چنان‌که در کشورهای صنعتی به آن دست یافته‌اند - محروم

۱. پیوست ۱ اساسنامه شورای هماهنگی تشکلهای سراسری جوانان.

مانده‌اند، البته شاید ریشه این مسئله به توزیع سنی خاص در ایران برگردد. این توزیع سنی خاص با فقدان گروه مرجع ترکیب شده است. این بدان معناست که انبوه جوانان با بستر مناسبی برای فرهنگ‌پذیری (یعنی اتصالات معنایی سالمند - جوان) روبه‌رو نشده‌اند و بخش مهمی از فرهنگ خویش را در حلقه‌های ارتباطی جوان به‌دست آورده‌اند و منحصر به فرد بودن فرهنگ جوانان ایران تا حدودی در همین خودمختار بودن و درون‌زایی هنجارهای رفتاری و اخلاقی‌شان ریشه دارد. به این ترتیب ما با جامعه‌ای روبه‌رو هستیم که از یک‌سو با فقدان پارادایم معنایی چیره و غالب و از هم‌گسیختگی مفاهیم هنجاری دست و پنجه نرم می‌کند و از سوی دیگر سرمایه گرانبهای بزرگی مانند جمعیت جوان و فعال را در دل خود پنهان کرده است، لذا در راستای بررسی سازمان‌های غیردولتی جوانان باید حتماً به این زمینه جامعه‌شناختی تکیه کنیم.^۱

بنابراین به‌نظر می‌رسد برای یافتن شیوه‌های مناسب و راهگشا جهت ارتقای فعالیت سازمان‌های غیردولتی جوانان، گام نخست شناسایی مشکلات پیش روی آنها باشد. در این زمینه می‌توان مشکلات اساسی و پیش روی سازمان‌های غیردولتی جوانان را چنین برشمرد:

۱. **فقدان بانک اطلاعاتی:** سازمان‌های غیردولتی جوانان از بانک اطلاعاتی خوبی برخوردار نبوده و دسترسی به اطلاعات جاری آنها معمولاً محدود و دسترسی به آن مشکل است و به‌دلیل فقدان تبادل اطلاعات، در برخی موارد مشاهده می‌شود که یک تحقیق توسط چند سازمان صورت گرفته است.^۲

۲. **کم‌ارزش بودن اعتبارنامه سازمان ملی جوانان نزد دیگر سازمان‌ها:** به گفته رئیس هیئت امنای یکی از سازمان‌های غیردولتی جوانان، در بسیاری از موارد که قوانین ایجاب می‌کند طرفین مذاکره دارای شخصیت حقوقی باشند، نمی‌توان از اعتبارنامه سازمان ملی جوانان استفاده کرد و حتی در مواردی که وجود اعتبارنامه جهت شناسایی سازمان غیردولتی کفایت می‌کند نیز، سازمان‌های غیردولتی جوانان دارای اعتبارنامه، به رسمیت شناخته نمی‌شوند.^۳

۳. **فقدان مدیریت مشارکتی:** نبود مدیریت مشارکتی یکی از چالش‌های پیش روی این دسته از سازمان‌هاست؛ که نیازمند آموزش مشارکت اجتماعی، حاکمیت قانون، شفافیت و پاسخ‌گویی است.

۴. **عدم تدوین چشم‌انداز:** تدوین چشم‌انداز، کنترل سرنوشت آتی سازمان، ایجاد فرهنگ

۱. شروین، وکیلی، سازمان‌های غیردولتی جوانان، چالش‌ها و دستاوردها، بنیان، ۱۳۸۱/۱۲/۱۲.

۲. لازم است اشاره‌ای شود به طرح UNDP که مربوط به سازمان ملل است. این طرح در وزارت کشور با موضوع توانمندسازی NGOها در کشورهای درحال توسعه در دست بررسی است. در این طرح با اجرای دوره‌های آموزشی متنوع و نیز آشنایی با موضوعات مختلف و استفاده از تجربیات سایر سازمان‌ها تلاش می‌شود که با جذب نیروهای جوان و کارآمد به مطلوب شدن شرایط اجتماعی کمک شود.

۳. گزارشی از موضوع تعریف نشدگی سازمان‌های غیردولتی جوانان، سیاسی نو، ۱۳۸۱/۱۲/۳.

همسان، پاسخ گفتن در تغییرات محتمل در محیط و یافتن یاران متحد را به همراه دارد.

۵. **عدم تدوین برنامه عمل:**^۱ تدوین برنامه عمل که تعیین وضع موجود و وضع مطلوب و تعیین برنامه‌های زمان‌بندی کوتاه‌مدت و بلندمدت جهت رسیدن به وضع مطلوب با پیش روی قرار دادن چشم‌انداز را در بر داشته باشد یکی دیگر از ضروریات‌های سازمان‌های غیردولتی جوانان است.

۶. **عدم آشنایی با تدوین پیش طرح پروژه و تبدیل آن به طرح و چگونگی مدیریت و اجرای آن:** این نکته که یکی از مهم‌ترین نیازهای سازمان‌های غیردولتی است، در سازمان‌های غیردولتی جوانان جایگاهی ندارد. تمامی اعضای سازمان‌های غیردولتی باید بتوانند با مراجع حمایتی و تخصصی مختلف ارتباط برقرار و اعتباراتی را جهت طرح‌های خود جذب کنند.

۷. **مشکلات حقوقی:** مهم‌ترین رکن در یک سازمان غیردولتی مجمع عمومی است. این مجمع از تمام اعضای رسمی سازمان تشکیل می‌شود. در سازمان‌های غیردولتی جوانان حداقل سن عضویت رسمی ۱۴ سال است. به دلیل حق انتخاب شدن عضو در یک سازمان و بار حقوقی موجود بر دوش انتخاب‌شوندگان نوجوان با سن ۱۴ تا ۱۷ سال مشکلات قانونی مانند عدم تأیید حق امضا، عدم صدور دسته چک توسط بانک، عدم صدور گواهی سوء پیشینه کیفری رسمی و... به وجود می‌آید.^۲

بررسی اساسنامه سازمان‌های غیردولتی جوانان^۳

موضوع فعالیت سازمان

بیشتر سازمان‌های غیردولتی جوانان در بدو تأسیس، موضوعات گوناگونی را جهت فعالیت برای سازمان خود معرفی کرده و برای آن هدف تدوین می‌کنند. براساس بررسی‌های صورت گرفته سازمان‌های غیردولتی تخصصی (با یک یا دو موضوع فعالیت مرتبط و تقسیم وظایف در کمیته‌های تخصصی) موفق‌تر از سازمان‌های غیرتخصصی بوده‌اند. براساس نتایج مطالعات مختلف، مطلوب‌ترین تفکیک در زمینه موضوع فعالیت سازمان‌های غیردولتی جوانان به شکل ذیل می‌تواند باشد:

۱. آسیب‌دیدگان اجتماعی،

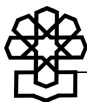
۲. زیست محیطی،

۳. امور بانوان،

1. Action Plan

۲. به گفته مدیرکل دفتر سیاسی سازمان ملی جوانان، یکی دیگر از مشکلات مربوط به سن اعضا، نرسیدن افراد به سن قانونی ۱۸ و گذراندن دوره خدمت سربازی است. بسیاری از خدمات اجتماعی در ایران نیازمند ارائه گواهی‌نامه پایان دوره خدمت سربازی است.

۳. در این راستا رجوع شود به پیوست ۲ «اساسنامه، مقررات و ضوابط تأسیس سازمان مردم نهاد جوانان».

۴. امور خیریه،
۵. بشردوستانه،
۶. اجتماعی و پژوهشی،
۷. علمی و فرهنگی،
۸. امداد، نجات و کمک‌رسانی،
۹. توان‌بخشی،
۱۰. مدیریت،
۱۱. کشاورزی،
۱۲. شیلات و آبزیان،
۱۳. دامداری،
۱۴. صنعت،
۱۵. معدن،
۱۶. ورزش،
۱۷. حمایت از صنعت توریسم (میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری)،
۱۸. بهداشت و درمان.

نام سازمان

نام بیشتر سازمان‌های غیردولتی جوانان از اداره ثبت استعلام نشده تا بررسی شود که نام مشابه وجود دارد یا خیر. نام، اولین معرف یک سازمان غیردولتی است و می‌تواند با عناوین **جمعیت**، **انجمن**، **کانون**، **مرکز**، **گروه**، **مجمع**، **شبکه**، **خانه** یا **مؤسسه** آغاز شود. هر اندازه معنای نام به اهداف و موضوع فعالیت سازمان نزدیک‌تر باشد، تأثیرگذاری بیشتری خواهد داشت.

اهداف و روش‌های اجرای آن

روش‌های اجرای اهداف در یک سازمان غیردولتی باید واقع‌بینانه انتخاب شود و در انتخاب آن باید همواره اهداف در نظر گرفته شود. هرگز نمی‌توان گفت یک سازمان غیردولتی به انجام فعالیتی بیش از آنچه امکان‌پذیر است توفیق خواهد یافت. روش اجرای اهداف در هر سازمان سلسله‌ای از فعالیت‌های انجام‌یافتنی برای دستیابی به اهداف سازمان است و باید کاملاً اجرایی باشد و در صورت نیاز به صورت شفاف ذکر شود. برای

تدوین اهداف باید شاخص‌هایی در اساسنامه تعیین شود؛ شاخص در این رابطه متغیری است که برای ارزیابی شرایط و مقایسه بین مکان‌ها و موقعیت‌ها در ارتباط با اهداف به‌کار می‌رود، اما در اساسنامه بیشتر سازمان‌های غیردولتی، اهداف شفاف و مشخص نیست.

ارکان سازمان غیردولتی در اساسنامه

الف) مجمع عمومی

مهم‌ترین رکن در یک سازمان غیردولتی مجمع عمومی است. این مجمع از تمام اعضای رسمی سازمان تشکیل می‌شود. اعضای رسمی یک سازمان دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن هستند. مجمع عمومی باید حداقل در سال یک جلسه برگزار کند در حالی‌که برخی سازمان‌ها فقط یک مجمع و آن نیز جهت دریافت اعتبارنامه برگزار کرده‌اند و اینک پس از سال‌ها روش منظمی برای برگزاری جلسات مجمع خود ندارند.

برای این مجمع می‌توان وظایف مهمی را به شرح ذیل در اساسنامه تعریف کرد:

۱. تصویب اساسنامه سازمان در اولین مجمع،

۲. انتخاب اعضای شورای مرکزی (هیئت مدیره) و بازرسان،

۳. استماع و رسیدگی به گزارش‌های شورای مرکزی (هیئت مدیره) و بازرسان،

۴. تعیین خط‌مشی کلی سازمان،

۵. بررسی و تصویب یا رد پیشنهادهای شورای مرکزی (هیئت مدیره)،

۶. تصویب ترازنامه و بودجه سازمان،

۷. تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی‌ها و دعوت‌نامه‌ها،

۸. عزل بعضی یا کل اعضا شورای مرکزی (هیئت مدیره) و بازرسان،

۹. تصویب تغییرات اساسنامه،

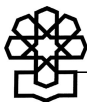
۱۰. بررسی تصویب و یا رد انحلال سازمان.

ب) شورای مرکزی (هیئت مدیره)

علی‌رغم اهمیت و جایگاه شورای مرکزی (هیئت مدیره) در سازمان‌های غیردولتی، در اساسنامه سازمان‌های غیردولتی جوانان به این جایگاه و وظایف مهم این رکن تأثیرگذار اشاره کاملی نشده است.

ج) دبیر (مدیرعامل)

بالاترین رکن اجرایی در سازمان‌های غیردولتی دبیر (مدیرعامل) است. وی مجری مصوبات مجمع

عمومی و شورای مرکزی است؛ اما در اساسنامه سازمان‌های غیردولتی جوانان وظایف به‌صورت کامل و شفاف برای وی شرح داده نشده است.

د) بازرسان

در اساسنامه موجود سازمان‌های غیردولتی جوانان به این رکن مهم به‌طور واضح پرداخته نشده است. تا جایی‌که بازرسان نیز شرح فعالیت خود را در مجموعه نمی‌دانند و اعضا از آنان انتظارات تدوین شده‌ای ندارند.

آنان باید چشمان ناظر مجمع عمومی در مجموعه باشند. بازرسان توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شوند و باید از فعالیت مجموعه گزارش تدوین کرده و به مجمع عمومی ارائه کنند.

مواد متفرقه در مورد اساسنامه

۱. در اساسنامه سازمان‌های غیردولتی جوانان نحوه ارائه گزارش‌های عملکرد اجرایی و مالی، چگونگی بازرسی و حسابرسی در سازمان و جایگاه ارکان مختلف در تدوین گزارش‌ها ذکر نشده است. در حالی‌که در یک اساسنامه باید به آنها اشاره صریح شود.

۲. در اساسنامه سازمان‌های غیردولتی جوانان به‌دلیل برخی سهل‌انگاری‌ها در زمان تدوین به رأی‌گیری آزاد از تمام اعضا برای انتخاب مدیران و همچنین نحوه تغییر مدیران و دوره تصدی آنان و نیز تصمیمات اساسی جهت هر گونه تغییر اشاره نشده است.

۳. صاحبان امضاهای مجاز در اساسنامه سازمان‌های غیردولتی جوانان براساس مسئولیت‌های اجرایی معرفی نشده‌اند. در اساسنامه سازمان باید به‌صورت شفاف اشاره شود که کلیه اسناد و اوراق بهادار و تعهدآور با امضای چه مسئولانی در سازمان معتبر است.

۴. شرایط پذیرش عضو در یک سازمان باید روشن و براساس موارد ذکر شده در اساسنامه باشد. وجود بندهای کلی و مبهم در مواد مربوط به عضویت، در اساسنامه سازمان‌های غیردولتی جوانان در بیشتر زمان‌ها آسیب‌هایی را به اعضا و حتی سازمان‌های غیردولتی وارد کرده است.

۵. در اساسنامه سازمان‌های غیردولتی جوانان با صراحت به منابع تأمین درآمد و دارایی جهت فعالیت سازمان و چگونگی فعالیت‌های درآمدزا در راستای اهداف سازمان اشاره نشده است.

۶. مواد مربوط به نحوه تغییر و تجدید نظر در اساسنامه سازمان‌های غیردولتی جوانان پیچیده است و مسئولیت آن در اختیار رکن مرتبط با آن نیست و چرخه پیشنهاد، تدوین و تصویب آن تشریح و پیش‌بینی نشده است.

راهکارهای ارتقای فعالیت سازمان‌های غیردولتی جوانان

۱. ایجاد هدف مشخص و نقطه مرکزی معین

بسیاری از سازمان‌های غیردولتی جوانان پس از مدتی فعالیت، آرام آرام از بستر اهداف تعیین شده از اساسنامه خویش فاصله گرفته، برای ادامه کار به حوزه‌های دیگر روی می‌آورند؛ و این به دلیل پتانسیل‌های جوانی است. شاید بتوان مهم‌ترین نقطه ضعف این تشکلهای در عملکرد را سردرگمی اعضا، عدم ضابطه‌مندی فعالیت‌های داخلی و همچنین کاهش اعتبار سازمان نزد ناظران خارجی (ملی و بین‌المللی) دانست. به نظر می‌رسد یادآوری دائمی اهداف سازمان در قالب یک پاراگراف کوتاه و دقیق تا حدودی این مشکل را حل کند، این متن می‌تواند به مثابه آرم، در ابتدای غالب اسناد و گزارش‌های سازمان درج شود و ملاکی برای تعیین میزان موفقیت یا ناکامی آن سازمان غیردولتی به حساب آید.

۲. ایجاد برنامه‌های مکتوب، دقیق و فراگیر برای پیگیری اهداف

پس از تعیین هدف در یک سازمان غیردولتی و تلاش برای یادآوری مکرر آن، مهم‌ترین کار، تدوین برنامه‌ای دقیق، مکتوب، زمان‌بندی شده و جامع برای رسیدن به آن هدف است. مشخص کردن گام‌به‌گام فعالیت‌ها تا هنگام دستیابی به هدف می‌تواند موجب نظم و درنهایت اعتماد به نفس در اعضا شده و ریاست سازمان را نیز برای پیگیری امور و پاسخ‌گویی به حامیان یاری کند. از سوی دیگر و در ضمن تبیین برنامه جامع، باید موارد ذیل مورد توجه قرار گیرد.

- یک سازمان غیردولتی جوانان به دنبال چه رویدادی است؟

- ایجاد تغییری در قانون،

- بسیج عمومی،

- تغییر افکار عامه مردم،

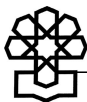
- جذب کمک،

- فراخوانی برای اعمال فشار بین‌المللی.

سپس با توجه به امکانات سازمان مشخص می‌شود که (با توجه به جوان بودن اعضای سازمان و عدم وابستگی به نهادها و مؤسسات دولتی) انجام این اعمال با تکیه بر توانایی‌های خود سازمان امکان‌پذیر است، یا کمکی از خارج لازم است؟ چه کسی می‌تواند این کمک را ارائه دهد؟

۳. حرکت به سوی عملکرد حرفه‌ای

حتی اگر یک سازمان غیردولتی تنها از سوی داوطلبان اداره شود که هیچ‌گونه چشمداشت مالی

ندارند و بودجه آن نیز بسیار ناچیز باشد. این سازمان باید تا حد امکان حرفه‌ای عمل کند.

منظور از حرفه‌ای عمل کردن عبارت است از:

۱. وجود روابط رسمی در بین افراد در حین کار و فعالیت (با توجه به جوان بودن اعضا، احساس صمیمیت بین افراد بیشتر است)،
۲. انجام تمامی کارها حتی جزئی‌ترین آنها در عالی‌ترین سطوح ممکن،
۳. انجام تعهدات در مدت زمان تعیین شده.

۴. تعیین پشتوانه‌های حقوقی و قانونی برای فعالیت‌های مفید آنها

همان‌طور که ذکر شد سازمان‌های غیردولتی جوانان نیازمند پشتوانه‌های حقوقی و قانونی بوده، تا بتوانند در جامعه‌ای که هنوز جایگاه مشخصی برای آنها تعریف نشده است، تداوم داشته باشند.

۵. تلاش برای ایجاد مدیریت مطلوب مالی

اگرچه بسیاری از سازمان‌های غیردولتی جوانان، مهم‌ترین مشکل رو در روی خود را کمبود منابع مالی می‌دانند و در این راه ناخواسته به کمک‌های دولتی پناه برده و در نتیجه باعث از بین رفتن استقلال خود می‌شوند، اما به نظر می‌رسد، مدیریت مالی نامناسب مانع مهم‌تری نسبت به کمبود بودجه به حساب آید، از این رو می‌توان چنین گفت، توجه به افزایش و نحوه استفاده از پول، هر دو برای مؤثر بودن یک سازمان غیردولتی حیاتی است.

سازمان‌های غیردولتی جوانان می‌توانند از راه‌های مختلفی جهت تأمین مالی خویش بهره گیرند. راه‌هایی چون هدایای افراد، کمک‌های بنیادها، برخورداری از حمایت بانیان متمول و خیر، فروش نشریات، دریافت شهریه برای برگزاری دوره‌های خاص، انجام پروژه‌های مرتبط با فعالیت تخصصی سازمان، فروش محصولات یا خدمات و دریافت حق عضویت از آن جمله خواهد بود.

۶. برخورداری سازمان از یک بایگانی کارآمد و به‌روز

یک سازمان غیردولتی موفق با بهره‌گیری از آرشیوی کارآمد و به روز همواره یک نسخه از گزارش‌های تهیه شده و همچنین فهرستی از تمامی فعالیت‌ها را نزد خود نگهداری می‌کند. نتیجه این کار کاملاً ملموس خواهد بود. خصوصاً در نظم‌دهی به فعالیت‌های داخلی، جذب کمک‌های مالی و برقراری روابط با همتایان خارجی.

۷. استفاده بهینه از مزایای شبکه ارتباطی

سازمان‌های غیردولتی جوانان به علت آسیب‌پذیر بودن نباید خود را از مزایای ایجاد یک شبکه ارتباطی محروم سازند. ایجاد اتحادیه‌های منسجم با مشارکت سایر سازمان‌های غیردولتی یا افراد و گروه‌هایی که می‌توانند سازمان را برای رسیدن به اهدافش یاری رسانند، گام مهمی برای تحقق هرچه بهتر اهداف اولیه سازمان است. در این میان آنچه باید مورد توجه قرار گیرد، شناسایی نقاط ضعف و قوت سازمان است.

۸. ارتقای توانایی برای کسب نفوذ

در فرایند کسب نفوذ سازمان باید دو مرحله مدنظر قرار گیرد:

۱. مشخص کردن فرد یا گروه مورد نظر برای اعمال نفوذ،

۲. یافتن راه‌های صحیح اعمال نفوذ.

سازمان باید مشخص کند که شخص یا مجموعه مورد نظر از چه راهی تحت تأثیر قرار خواهد گرفت.

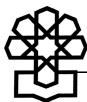
در هر صورت مسئله مهم ابزارهای نفوذ و تأثیرگذاری بر دیگران و انتخاب بهترین آنهاست؛ برخی ترغیب، گفت‌وگو و مفاهمه صرف را پیشنهاد می‌دهند، بعضی دیگر استفاده از وسایل ارتباط جمعی و روزنامه‌های جنجالی را ترجیح می‌دهند و برخی نیز با راهکارهای میانه موافق هستند.

۹. دمیدن روح ابتکار و خلاقیت به درون سازمان

نگاهی به سازمان‌های غیردولتی موفق نشان می‌دهد که این سازمان‌ها در موقعیت‌های زمانی خاص با وارد کردن ابتکارات و خلاقیت‌های نوین، تحول مناسب و شایسته‌ای را تجربه می‌کنند.

۱۰. ایجاد رابطه‌ای عقلایی با دولت

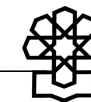
شاید مهم‌ترین مانع فعالیت مطلوب و مورد نظر یک سازمان غیردولتی؛ دولت و نهادهای تابع آن است. بیشتر سازمان‌های غیردولتی از عدم همکاری دولت، طاقت‌فرسا بودن روندهای بوروکراتیک و درنهایت، انحصاری عمل کردن دولت گلایه دارند.

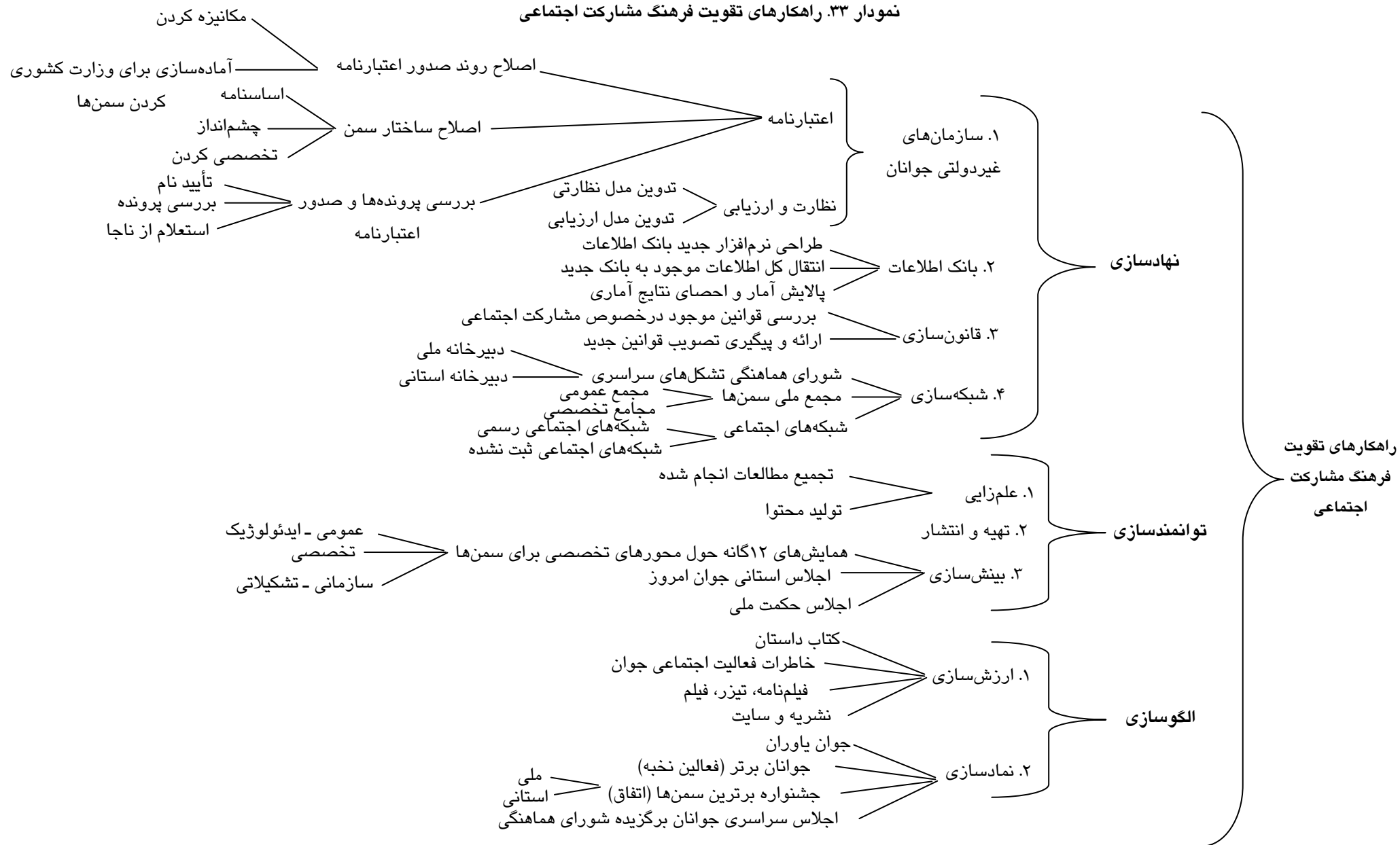
راهکارهای تقویت فرهنگ مشارکت اجتماعی

اما شاید مهم‌ترین راهکارها، راهکارهای تقویت فرهنگ مشارکت اجتماعی^۱ جوانان باشد، زیرا ابتدا باید فرهنگ مشارکت اجتماعی تقویت شود؛ آنگاه در راستای آن، حمایت و توانمندسازی این سازمان‌های غیردولتی صورت گیرد. تقویت فرهنگ مشارکت اجتماعی باید از لایه‌های زیرین جامعه شروع شود یعنی خانواده، مدرسه و دانشگاه. در ذیل راهکارهایی ارائه می‌شود که سازمان ملی جوانان در این راستا آن را دنبال می‌کند. این راهکارها بر سه اصل نهادسازی، توانمندسازی و الگوسازی قرار دارد. که برای هر یک از این سه اصل نیز راهکارهایی طراحی شده است.

۱. به گزارش مدیر کل دفتر سیاسی سازمان ملی جوانان طبق آمارهای ارائه شده ضریب مشارکت اجتماعی جوانان در کشور بسیار پایین است.

نمودار ۳۳. راهکارهای تقویت فرهنگ مشارکت اجتماعی

توانمندسازی سازمان‌های غیردولتی جوانان

در راستای توانمندسازی تشکلهای غیردولتی، سازمان ملی جوان برای ارتباط اولیه مدیران استانی با سازمان‌های غیردولتی کل کشور، جشنواره اتفاق را طراحی کرده است. این جشنواره برای شناسایی، الگوسازی و هدایت این تشکلهای تعریف شده است. این شناسایی نیز از طریق تعریف شاخص‌های تشکلی برتر و نمونه و ارزیابی تشکلهای براساس این شاخص‌ها صورت گرفته است. در این جشنواره تشکلهای برتر و نمونه معرفی و از این طریق یک رقابت میان تشکلهای ایجاد شده و در راستای این تعریف توانایی‌های تشکلی نیز مشخص می‌شود.^۱

راهکار دیگر توانمندسازی - علاوه بر تشکلی برتر - معرفی چهره‌های برتر جوانان است.

فرایند نظارت بر سازمان‌های غیردولتی جوانان

نظارت و ارزیابی سازمان‌های غیردولتی جوانان بسیار مهم‌تر از مجوز تأسیس یا اعطای اعتبارنامه فعالیت است، نکته‌ای که متأسفانه در کشور ما در بسیاری موارد به‌عکس عمل شده یا می‌شود. دقت نظر و اعمال نظارت و کنترل در بدو اعطای مجوز فعالیت می‌تواند جلوی بسیاری از سوءاستفاده‌های احتمالی یا انحراف مؤسسين از حیطه فعالیت و اختیارات تعهد شده را سد کند. تجربه نشان داده است که عدم نظارت و کنترل عملکرد و ارزیابی فعالیت مؤسسات، شرکت‌ها و سازمان‌های غیردولتی پس از اخذ اعتبارنامه مشکلات متعددی را به‌دنبال دارد.

از این‌رو سازمان ملی جوانان اقدام به تهیه و تدوین آیین‌نامه نظارت^۲ و ارزیابی عملکرد سازمان‌های غیردولتی کرده است. این آیین‌نامه تمامی ابعاد نظارت را در بردارد و جهت نظارت و ارزیابی سازمان‌های غیردولتی جوانان کافی به‌نظر می‌رسد. نظارت بر سازمان‌های غیردولتی جوانان تا یک‌سال اول - که این سازمان‌ها اعتبارنامه موقت دارند - برعهده سازمان ملی جوانان و پس از آن برعهده وزارت کشور است. به‌منظور اجرای تکالیف آیین‌نامه ماده (۱۵۷) قانون برنامه سوم تفاهم‌نامه‌ای میان وزارت کشور و سازمان ملی جوانان به شماره ۱/۸/۱۲۵۱۷۹ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۶ امضا شد که در مواد (۲) و (۵) این تفاهم‌نامه اشاره شده است، «در راستای سامان‌دهی، تقویت، وحدت رویه و نظارت بر امور سازمان‌های غیردولتی جوانان و به استناد آیین‌نامه اجرایی (۱۵۷) و (۱۸۲) قانون برنامه سوم، سازمان ملی جوانان به‌منظور تسهیل در امر صدور پروانه فعالیت سازمان‌های غیردولتی جوانان مساعدت لازم برای ارسال مدارک مورد نیاز

۱. همان.

۲. پیوست ۳.

این سازمان‌ها - وفق آیین‌نامه اجرایی تأسیس و فعالیت سازمان‌های غیردولتی مصوبه هیئت دولت به شماره ۱۲۶۰۸/ت ۲۷۳۶۷ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۹ و اصلاحات بعدی - را معمول می‌دارد و ضمن صدور اعتبارنامه تخصصی برای سازمان‌های غیردولتی جوانان کلیه تقاضاها را به وزارت کشور جهت صدور پروانه قطعی و دائمی ارائه می‌نماید. سازمان ملی جوانان به عنوان یک نهاد تخصصی موظف است در چارچوب سیاست‌های کلی نظام و آیین‌نامه و مقررات مصوب دولت نسبت به نظارت تخصصی و مستمر به امور سازمان‌های غیردولتی جوانان و شبکه‌های آنها اقدام کند و هر سه ماه یکبار به وزارت کشور گزارش دهد».

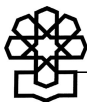
پیشنهادهای

۱. تأکید بر ضرورت حمایت دولت از سازمان‌های غیردولتی به خصوص در دوران گذار و تثبیت این نهادها، زیرا دغدغه اصلی سازمان‌ها غیردولتی جوانان، تهدید استقلال تشکلهای با حربه حمایت دولتی است. از این رو شایسته و به جاست منابع حمایتی مادی و معنوی دولت، عادلانه، شفاف و با لحاظ توانمندی‌های موجود در هر سازمان و با نظارت سازمان‌های غیردولتی به تشکلهای تخصصی یابد.

۲. نهادینه نشدن جایگاه سازمان‌های غیردولتی در جامعه و به رسمیت نشناختن این نهادها از سوی برخی از نهادهای دولتی، کم‌ارزشی اعتبارنامه‌های صادره و عدم استقلال عملی تشکلهای و در یک کلام فقدان قوانین و مقررات مستحکم از جمله موضوعاتی است که آینده فعالیت این نهادها را با چالشی جدی روبه‌رو ساخته است، از این رو تصویب قانون جامع در خصوص تبیین جایگاه حقوقی تشکلهای غیردولتی ضروری می‌نماید. بی‌شک کسب نظرات و تجربیات اعضای سازمان‌های غیردولتی می‌تواند نقش عمده‌ای در تنظیم قانونی مبتنی بر نیازهای واقعی تشکلهای غیردولتی ایفا کند.

۳. یکی از عوامل مهم در راستای توانمندسازی تشکلهای سازمان‌یافتگی روابط میان آنهاست. در این راستا شایسته است شبکه تشکلهای غیردولتی جوانان - با توجه به مرکزیت و ارتباطات موجودش باتشکلهای - در جهت تسهیل روابط میان تشکلهای با هدف شکل‌گیری شبکه‌های ملی و منطقه‌ای به صورت تخصصی و عمومی اقدام کند.

۴. با توجه به اهمیت آموزش، به عنوان یکی از زیرساخت‌های توسعه؛ لازم است به متقاضیان تأسیس دولتی و سازمان‌های غیردولتی، آموزش‌های لازم پیش از تأسیس و حین فعالیت، توسط سازمان‌ها و نهادهای غیردولتی به خصوص سازمان ملی جوانان ارائه شود. همچنین ضروری است

با عنایت به ماده (۱۱۲) قانون برنامه چهارم توسعه تسهیلات لازم جهت این امر توسط سازمان ملی جوانان مهیا شود.

۵. از اهل قلم، اصحاب اطلاع‌رسانی و رسانه‌های جمعی خصوصاً مطبوعات و صدا و سیما، انتظار می‌رود ضمن توجه به مباحث و معضلات کلی نسل جوان، تلاش درجهت روشن شدن ماهیت و فلسفه وجودی تشکیل سازمان‌های غیردولتی جوانان را در اولویت مباحث نظری و تولیدات خویش قرار دهند.

۶. وجود مشکلاتی همچون اشتغال، ازدواج، مسکن و ... رغبت لازم جهت مشارکت جوانان در فعالیت‌های اجتماعی و حضور در سازمان‌های غیردولتی را از بین برده است. ازاین‌رو ضروری است مسئولین امر با ارائه راهکارهای مناسب و رفع این مشکلات، در زمینه برانگیختن حس مشارکت اجتماعی جوانان گام‌های شایان توجهی بردارند.

۷. از آنجاکه جامعه ما فاقد بسترهای مناسب جهت فعالیت‌های جمعی است و ظرفیت پذیرش نهادهای مدنی از سوی آن پایین است، بسترسازی مناسب جهت پذیرش تشکلهای غیردولتی در جامعه وظیفه‌ای عمومی است که هم حاکمیت و هم تشکلهای موظفند در راه ایجاد آن تلاش کنند.

۸. تشکلهای غیردولتی در سطح جهان منشأ ثمرات متعددی بوده‌اند و در این میان تشکلهای جوان ایرانی از نحوه برقراری ارتباط با مجامع مختلف داخلی و خارجی و همچنین جایگاه خویش در سطوح ملی و بین‌المللی چندان آگاه نیستند. ضروری است مسئولین دولتی زمینه مشارکت آنها را در عرصه بین‌الملل فراهم آورده و این توانمندی را ایجاد کنند.

۹. مشکلات اقتصادی از جمله اساسی‌ترین معضلات موجود در مسیر فعالیت تشکلهای جوانان است. در این میان با توجه به ضعف ساختاری نهادهای مدنی در کشور، دولت موظف است ضمن حمایت مالی و سخت‌افزاری از نهادهای مدنی، در راه اجرای دقیق ماده (۱۵۷) قانون برنامه سوم توسعه و البته (۱۱۲) قانون برنامه چهارم و لحاظ کردن این موضوع در قانون برنامه پنجم گام‌های مؤثری بردارد.

۱۰. شوراهای اسلامی شهر و روستا مطابق نص صریح قانون موظفند از نهادهای غیردولتی حمایت به‌عمل آورند. ازاین‌رو شایسته است، اعضای محترم شوراها در همه سطوح ضمن حمایت از تشکلهای غیردولتی جوانان، مرکزی را به فعالیت این تشکلهای در شهرها و روستاها اختصاص دهند.

۱۱. امروزه بیشتر فعالیت‌های جدی در همه بخش‌ها به سمت تخصصی شدن سوق پیدا کرده است و سازمان ملی جوانان باید این امر را جهت توانمندسازی تشکلهای در دستور کار خود قرار دهد.

۱۲. شکل‌گیری و فعالیت شبکه ملی تشکلهای غیردولتی جوانان از حرکت‌های مثبت و قابل تقدیر است و اصلاح ساختاری شبکه با لحاظ کردن نظرات تشکلهای غیردولتی عضو در راستای توانمند

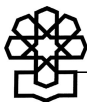
کردن شبکه ملی باید در دستور کار سازمان ملی جوانان قرار گیرد. همچنین سازمان باید به صورت مرتب به دریافت گزارش از فعالیتهای شبکه ملی اقدام کند.

۱۳. با توجه به اینکه جوانان نقش مهمی در نهادینه شدن امر توسعه پایدار ایفا می کنند، شایسته است از سازمان های غیردولتی جوانان در این راستا بالاخص در سیاست گذاری های دولت و تدوین برنامه پنجم توسعه فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی جمهوری اسلامی ایران استفاده شود.

۱۴. با توجه به اینکه تشکلهای غیردولتی دختران جوان بنا به شرایط خاص اجتماعی کمتر توسعه یافته اند و همچنین با توجه به اهمیت حضور دختران به عنوان نیمی از جامعه جوان کشور، شایسته است سازمان ملی جوانان به این مهم توجه بیشتری داشته باشد.

۱۵. امروزه ما در عصری به سر می بریم که بسیاری از اندیشمندان از آن به عنوان عصر انفجار اطلاعات یاد کرده اند. استفاده از فناوری اطلاعات و ابزارهایی مانند رایانه و اینترنت، از جمله اساسی ترین نیازهای سازمان های غیردولتی به خصوص در مواجهه با سازمان های غیردولتی سایر کشورهای جهان است. از این رو توجه جدی تشکلهای غیردولتی به این موضوعات و همکاری مناسب دولت و به ویژه سازمان ملی جوانان در این خصوص ضروری است.

۱۶. یکی از عمده ترین چالش های تشکلهای غیردولتی به ویژه در ارتباط آنان با دولت و نهادهای قدرت، مشکلات حقوقی و قضایی است. در این راستا تأسیس دفاتر حمایت حقوقی از سازمان های غیردولتی با محوریت خود سازمان ها و با استفاده از تسهیلات دولتی می تواند در مرتفع کردن این مشکلات مفید واقع شود.

پیوست‌ها

پیوست ۱. اساسنامه شورای هماهنگی

فصل اول - کلیات

ماده (۱)

شورای هماهنگی تشکل‌های سراسری جوانان عبارت است از سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی که در سطح ملی فعالیت نموده و دارای شبکه‌ای از اعضای جوان و داوطلب در قالب تشکل ملی خودجوش جوانان می‌باشد.

تبصره - مقصود از تشکل‌های جوانان، در این تعریف، تشکل‌هایی هستند که دارای شرایط ذیل باشند:

۱. غیرانتفاعی بوده و به هیچ‌گونه حزب و گروه سیاسی وابسته نباشند.
۲. کلیه فعالیت‌های این تشکل‌ها در راستای قوانین موضوعه کشور باشد.

ماده (۲) اهداف

- ۲-۱. سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی درخصوص هماهنگی و انسجام فعالیت‌های تشکل‌های سراسری جوانان و ایجاد همیاری در مأموریت و اهداف سازمان‌های عضو شورا،
- ۲-۲. بسترسازی مناسب به‌منظور بهره‌گیری از تجارب یکدیگر و استفاده از آنها در جهت ارتقای سطح آگاهی‌ها و عملکرد تشکل‌های سراسری جوانان،
- ۲-۳. زمینه‌سازی حضور تشکل‌های سراسری جوانان در جریان‌ات و عرصه‌های حساس انقلاب و جهان اسلام و روابط بین‌الملل،
- ۲-۴. بهره‌گیری صحیح از منابع انسانی و مادی جامعه جوان کشور با توجه به کمبود منابع و فرصت‌ها،
- ۲-۵. ارتقای سطح کمی و کیفی فعالیت‌های تشکل‌های سراسری جوانان با استفاده از ظرفیت‌های درون‌سازمانی اعضا.

ماده (۳) اعضا

اعضای شورای هماهنگی به قرار ذیل می‌باشد:

- ۳-۱. سازمان ملی جوانان،
- ۳-۲. سازمان تبلیغات اسلامی،

۳-۳. سازمان بسیج دانش آموزی کشور،

۳-۴. اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان،

۳-۵. سازمان بسیج دانشجویی کشور،

۳-۶. سازمان جوانان هلال احمر،

۳-۷. سازمان دانش‌آموزی،

۳-۸. سازمان بسیج طلاب،

۳-۹. ستاد عالی هماهنگی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد،

۳-۱۰. نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها.

تبصره - افزایش اعضای شورا، پس از درخواست سازمان متقاضی براساس آیین‌نامه عضویت و پس از تأیید شورای مرکزی جهت تصویب به شورای عالی جوانان پیشنهاد می‌گردد.

ماده (۴)

رئیس سازمان ملی جوانان به‌عنوان رئیس شورای هماهنگی و معاون فرهنگی و اجتماعی سازمان ملی جوانان دبیر شورای هماهنگی می‌باشد.

ماده (۵)

نایب رئیس شورای هماهنگی تشکلهای سراسری توسط اعضای شورای مرکزی و براساس رأی‌گیری در جلسه این شورا انتخاب می‌گردد.

فصل دوم - ارکان شورای هماهنگی

ماده (۶)

ارکان شورای هماهنگی عبارت‌اند از:

الف) شورای مرکزی،

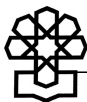
ب) شورای استانی،

ج) دبیرخانه شورا.

الف) شورای مرکزی

ماده (۷)

شورای مرکزی به‌عنوان بالاترین رکن سیاست‌گذاری و هماهنگ‌کننده محسوب می‌شود.

ماده (۸)

جلسات شورای مرکزی براساس آیین‌نامه داخلی شورا و حداقل فصلی یک‌بار برگزار می‌گردد و با اکثریت مطلق اعضا رسمیت خواهد یافت.

ماده (۹) وظایف و اختیارات شورای مرکزی

۱. تدوین و تصویب طرح‌ها و برنامه‌ها در جهت دستیابی به اهداف شورا،
۲. تبادل و انتقال اطلاعات و تجربیات بین دستگاه‌های عضو شورا از طریق ایجاد سامانه اطلاعاتی،
۳. تشکیل کارگروه‌های مشترک جهت انجام تحقیق و پژوهش‌های مورد نیاز در حوزه جوانان و رسیدگی به مسائل آنان و ارائه الگوهای مناسب جهت فعالیت دستگاه‌های عضو،
۴. ایجاد زمینه‌های مناسب جهت حضور فعال‌تر تشکلات و اعضای آنها به صورت هماهنگ در عرصه‌های فرهنگی و اجتماعی کشور و جهان اسلام از طریق تشکیل کارگروه‌های مربوطه،
۵. بررسی مشکلات تشکلات و ارائه راه حل مناسب از طریق تشکیل کمیته‌های تخصصی،
۶. نظارت بر عملکرد اعضای شورا و دستگاه‌های ذی‌ربط درخصوص تحقق صحیح و کامل مصوبات،
۷. انتخاب نایب رئیس.

ماده (۱۰) وظایف و اختیارات رئیس شورای مرکزی

۱. اداره جلسات شورای مرکزی،
۲. امضای کلیه مصوبات شورا و ابلاغ آنها به سازمان‌های مربوطه،
۳. تعیین رئیس دبیرخانه شورا،
۴. پاسخ‌گویی نسبت به مصوبات شورا در قبال سایر سازمان‌های دولتی و غیردولتی و سایر مراجع ذی‌صلاح.

ب) شورای استانی**ماده (۱۱)**

شورای استانی بالاترین مرکز سیاست‌گذاری و هماهنگ‌کننده در سطح استان محسوب می‌گردد و اعضای آن بالاترین مقام اجرایی سازمان عضو شورا در استان می‌باشند.

ماده (۱۲) وظایف و اختیارات شورای استانی

۱. اجرایی نمودن مصوبات شورای مرکزی در سطح استان،
۲. بررسی و شناخت کمبودها و نیازهای تشکلهای و در صورت ضرورت ارائه آن تحت عنوان گزارش به شورای مرکزی،
۳. ارائه الگوی مناسب جهت همیاری تشکلهای استانی،
۴. تهیه گزارش از اجرای مصوبات شورای مرکزی و ارائه آن به دبیرخانه شورا،
۵. بررسی و رسیدگی به شکایات احتمالی رسیده از تشکلهای عضو شورا،
۶. نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا زیر نظر دبیرخانه استان.

ماده (۱۳)

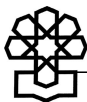
نماینده رسمی سازمان ملی جوانان در استان، ریاست شورای استانی را برعهده خواهد داشت و کلیه مصوبات شورا با امضای رئیس شورای اسلامی ابلاغ خواهد گردید.

ج) دبیرخانه مرکزی شورا

ماده (۱۴)

دبیرخانه شورا در سازمان ملی جوانان و زیر نظر دبیر شورا مستقر بوده و وظایف زیر را عهده‌دار می‌باشد:

۱. رصد فعالیت‌های انجام شده توسط تشکلهای سراسری جوانان،
۲. بررسی اولیه طرح‌ها و برنامه‌های پیشنهادی جهت طرح در شورا،
۳. ارزیابی میزان همبستگی فعالیت‌های انجام شده توسط اعضای شورا با اهداف و سیاست‌های مصوب،
۴. طراحی نحوه هماهنگی بین اعضا در اجرای برنامه‌ها با محورهای مشترک یا برنامه‌ها با مخاطبان مشترک و ارائه پیشنهادات مرتبط به شورای مرکزی جهت اتخاذ تصمیم،
۵. هماهنگی، اطلاع‌رسانی و برگزاری جلسات شورا،
۶. تشکیل و نظارت بر حسن گردش کار در دبیرخانه‌های استانی،
۷. پیگیری نحوه میزان اجرای مصوبات شورا و ارائه گزارش به شورا،
۸. تهیه و تنظیم آیین‌نامه‌های داخلی مورد نیاز و ارائه به شورای مرکزی جهت تصویب،
۹. دبیرخانه شورا می‌تواند به منظور انجام کار کارشناسی بر روی طرح‌ها و برنامه‌ها و به منظور زمینه‌سازی جهت مطرح نمودن آن در شورای مرکزی، اقدام به تأسیس کارگروه‌های

تخصصی با حضور نمایندگان اعضای شورا و نیز منتخبین و اساتید مجرب حوزه و دانشگاه به تناسب موضوع نماید،

۱۰. ثبت، ضبط، نگهداری و آرشیو اسناد، مدارک و سوابق موضوعات و مصوبات شورای مرکزی.

تبصره «۱» - رئیس دبیرخانه استانی با هماهنگی رئیس شورای استانی و با حکم دبیر شورا انتخاب می‌گردد. کلیه وظایف دبیرخانه استانی مطابق دبیرخانه مرکزی خواهد بود و به غیر از ۲ بند «۶» و «۸» در ماده (۱۴).

ماده (۱۵) تغییر در اساسنامه و انحلال شورا

پیشنهاد تغییر در اساسنامه یا پیشنهاد انحلال شورای هماهنگی پس از تصویب شورای مرکزی برای اخذ نهایی به شورای عالی جوانان ارائه می‌گردد.

این اساسنامه مشتمل بر ۲ فصل و ۱۵ ماده و ۳ تبصره در تاریخ ۱۳۸۶/۵/۱۷ مورد بررسی و تصویب نهایی اعضای شورای هماهنگی تشکلهای سراسری قرار گرفت.

پیوست ۲. مقررات و ضوابط تأسیس سازمان مردم نهاد جوانان

"مقررات و ضوابط"

۱- اساسنامه :

ویژگیهای اساسنامه :

الف - درج موادی که بیانگر موارد ذیل باشد و سایر مواردی که بیان آن توسط هیأت مؤسس ضروری به نظر می‌رسد :

- نام	- مدت فعالیت	- حق امضاء و اسناد و اوراق بهادار
- تعریف	- نشانی	- شرایط تغییر مفاد اساسنامه
- اهداف	- ارکان	- انحلال و تسویه
- موضوع فعالیت	- منابع مالی	
- محدوده جغرافیایی فعالیت	- سرمایه اولیه	

ب - در قالب مواد، بندها و تبصره‌های مجزا تدوین می‌گردد.

ج - متن کامل آن تایپ شده در سه نسخه تنظیم می‌گردد.

د - ذیل کلیه صفحات آن توسط کلیه اعضای هیأت مؤسس امضاء می‌شود.

هـ - ممه‌ور به مهر مرجع ذریبط در سازمان ملی جوانان خواهد شد.

و - هرگونه تغییر در مفاد اساسنامه پس از تأیید سازمان ملی جوانان قابل پذیرش است.

۲- هیأت مؤسس :

به مجموعه اشخاصی گفته می‌شود که سازمان را تأسیس می‌نمایند.

۲-۱- حداقل شرایط و ویژگیها :

الف - التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

ب - تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران

ج - نداشتن سوابق سوء پیشینه کیفری

د - عدم وابستگی به گروه‌های غیرقانونی

هـ - عدم عضویت در هیأت مؤسس و مرکزیت احزاب سیاسی

و - آگاهی و التزام به اهداف، اصول و ضوابط فعالیت سازمانهای مردم نهاد جوانان

۲-۲- چگونگی ترکیب اعضای هیأت مؤسس :

الف - تعداد اعضای هیأت مؤسس حداقل ۵ نفر می‌باشد.

ب - در ترکیب اعضای هیأت مؤسس عضویت حداقل ۲/۳ افرادی که در گروه سنی ۱۵ تا ۲۹ سال باشند الزامی است.

ج - در ترکیب هیأت مؤسس افرادی که دارای نسبت فامیلی درجه ۱ هستند باید کمتر از نصف اعضا باشد.

د - تعداد اعضای هیأت مؤسس می‌بایست فرد باشد.

۲-۳- حداقل وظایف و اختیارات هیأت مؤسس :

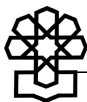
الف - تدوین اساسنامه

ب - تشکیل اولین جلسه مجمع عمومی

* ج - نظارت بر روند فعالیت سازمان آنچنانکه مغایر با اساسنامه و ضوابط سازمان ملی جوانان و قوانین کشور نباشد.

* د - انحلال سازمان

* هـ - عزل هر یک از اعضای هیأت مؤسس

- و - پذیرش استعفاى هر يك از اعضاى هيات مؤسس
- *ز - انتخاب جانشين براى اعضاى مؤسس معزول يا مستعفى
- ح - اعلام تغييرات در اساسنامه هر يك از ارکان و يا نشانى سازمان
- ت - عزل بازررس هيات مؤسس

تذکر: وظائف و اختياراتى که با علامت (*) مشخص شده‌اند قابل تفويض به مجمع عمومى سازمان مى‌باشد.

۳- عضو اصلى :

۳-۱- شرايط و ويژگيها :

- الف - تابعيت جمهورى اسلامى ايران
- ب - التزام به قانون اساسى جمهورى اسلامى ايران
- ج - داشتن حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۹ سال سن
- د - عدم استخدام در سازمان ملى جوانان و ادارات تابعه
- ه - عضويت دبیر، اعضاى شورای مرکزى و بازررس مجمع عمومى در صورت خارج شدن از محدوده سنى ۱۵ تا ۲۹ سال لغو نخواهد شد و تا پايان دوره تصدى خود، عضو اصلى سازمان خواهند بود.

۳-۲- حداقل وظائف و اختيارات :

- الف - آگاهى و رعايت همه موارد مندرج در اساسنامه
- ب - شرکت در جلسات مجمع عمومى و استفاده از حق رأى در راستاى تحقق موارد پيش‌بينى شده در اساسنامه
- ج - مشارکت داوطلبانه در انجام فعاليتها و تحقق برنامه‌هاى سازمان تحت مدیریت شورای مرکزى و دبیر

۴- مجمع عمومى :

۴-۱- حداقل شرايط تشکيل :

- حداقل تعداد شرکت‌کنندگان در جلسات مجمع عمومى ۳۰ نفر عضو اصلى مى‌باشد.
- (مرجع درخواست تشکيل جلسات مجمع عمومى در اساسنامه سازمان پيش‌بينى مى‌شود.)
- مجمع عمومى عاды بصورت متناوب در دوره زمانى تعيين شده تشکيل مى‌گردد (بين شش ماه تا ۲ سال)
- جلسات مجمع عمومى فوق العاده حداقل با حضور نصف به اضافه يك اعضاء سازمان رسميت مى‌يابد.

۴-۲- حداقل وظائف و اختيارات :

- الف - انتخاب اعضاى شورای مرکزى
 - *ب - انتخاب دبیر سازمان
 - ج - انتخاب بازررس مجمع عمومى
 - د - بررسى و تصويب دستورجلسات
 - *ه - عزل هر يك از اعضاى شورای مرکزى، دبیر و يا بازررس
 - و - عزل بازررس مجمع عمومى
- تذکر: وظائف و اختياراتى که با علامت (*) مشخص شده‌اند قابل تفويض به شورای مرکزى سازمان مى‌باشد.

۵ - شورای مرکزى :

۵-۱- حداقل شرايط و ويژگيها :

- الف - همه اعضاى شورای مرکزى عضو اصلى سازمان مى‌باشند.
- ب - حداقل ۵ نفر عضو دارد و يا تعداد آنها مى‌بايست فرد باشد.
- ج - کليه اعضاى شورای مرکزى توسط رأى عمومى اعضاى اصلى انتخاب مى‌شوند.
- د - دوره فعاليت شورای مرکزى برابر با جلسات عاды مجمع عمومى تعيين مى‌شود.

۵-۲- حداقل وظایف و اختیارات :

- الف - مدیریت اجرایی سازمان
- ب - تشکیل جلسات مجمع عمومی
- ج - انتخاب دبیر (در صورتیکه این وظیفه برعهده مجمع عمومی نباشد)
- د - پذیرش استعفاء

۶- دبیر :

۶-۱- حداقل شرایط و ویژگیها :

- الف - یکی از اعضای اصلی سازمان می باشد .
- ب - توسط شورای مرکزی یا مجمع عمومی با رأی اکثریت انتخاب می شود .
- ج - دوره فعالیت دبیر متناسب با دوره فعالیت شورای مرکزی تعیین می شود .

۶-۲- حداقل وظایف و اختیارات :

- الف - امضاء ثابت کلیه اسناد و اوراق بهادار سازمان
- ب - نماینده رسمی و حقوقی سازمان محسوب می شود .
- د - ارائه گزارش دوره ای عملکرد سازمان به مجمع عمومی .
- ه - پذیرش استعفاء .

۷- بازرس :

۷-۱- بازرس مجمع عمومی :

۷-۱-۱- حداقل شرایط و ویژگیها :

از سوی مجمع عمومی برای دوره ای برابر با دوره فعالیت شورای مرکزی انتخاب می گردد .

۷-۱-۲- حداقل وظایف و اختیارات :

- الف - نظارت بر کلیه فعالیتهای اجرایی سازمان
- ب - ارائه گزارش عملکرد خود به مجمع عمومی
- ج - پذیرش استعفاء

۷-۲- بازرس هیأت مؤسس :

۷-۲-۱- حداقل شرایط و ویژگیها :

از سوی هیأت مؤسس برای مدت معین انتخاب می گردد .

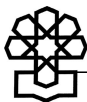
۷-۲-۲- حداقل وظایف و اختیارات :

- الف - نظارت بر روند فعالیت سازمان که مغایر با اساسنامه سازمان و قوانین موضوعه کشور نباشد .
- ب - ارائه گزارش دوره ای به هیأت مؤسس .
- ج - استعفاء .

۸- نام :

۸-۱- پیشوند اسم هر سازمان می تواند از میان یکی از پیشوندهای ذیل انتخاب شود :

- الف - انجمن
- ب - جمعیت
- ج - خانه

د - کانون

ه - مجمع

و - مؤسسه

۲- تأیید نام سازمان در هر حیطه فعالیت اعم از ملی، استانی، شهری و ... توسط اداره کل دفتر تشکلهای و مجمع ملی جوانان سازمان ملی جوانان صورت می‌پذیرد.

۳- در ترکیب عنوان، اصطلاحاتی که مبین موضوع فعالیت می‌باشد، به کار نرود. مثلاً استفاده از اصطلاحاتی از قبیل (اجتماعی، علمی، فرهنگی، کاریکاتور، موسیقی، ورزشی، هنری و ...) در ترکیب عنوان سازمان مجاز نمی‌باشد.

۴- در نامگذاری پس از پیشنهاد (مذکور در بند ۱-۸) «نام خاص» انتخاب شود.

مانند «انجمن امید»، «کانون بوعلی‌سینا»، «جمعیت جوانان آفتاب»

۵- در انتخاب نام خاص شرایط ذیل مورد توجه قرار گیرد:

الف - نام خاص قبلاً توسط سازمان‌های دیگر کشور انتخاب نشده باشد. (مطابق با استعلام از سازمان ملی جوانان)

ب - نام خاص با ارزشها و هنجارهای اسلامی، ملی، منطقه‌ای تضاد نداشته باشد.

ج - نام خاص می‌تواند با موضوع فعالیت متناسب باشد مثلاً «جمعیت دکریای رازی» برای سازمانی با عضویت پزشکان جوان.

۶- به‌کارگیری اصطلاح «جوان»، «ایران» و «اسلام» و مشتقات آن به‌عنوان پسوند بعد از اسم خاص بلامانع می‌باشد.

(مانند: انجمن فرزندان ایران، کانون اندیشه‌ورزان جوان، کانون اندیشه اسلامی)

۷- در نامگذاری محدودیتی در تعداد کلمات و سیلابهای به‌کار گرفته شده وجود ندارد.

یادآوری: هنگام ثبت سازمان در سازمان ثبت اسناد کشور، نامگذاری نهایی تابع مقررات و ضوابط آن سازمان می‌باشد.

۹- موضوع فعالیت:

حداقل شرایط و ویژگیها:

الف - موضوع فعالیت بیان‌کننده نوع و عملکرد فعالیت هر سازمان می‌باشد که بایستی توسط سازمان در یک خط و حداکثر در ۱۸ کلمه ارائه گردد.

موضوع فعالیت می‌تواند به صورت یک موضوع اصلی و چند موضوع فرعی مرتبط بیان گردد.

تبصره ۱: گرایش‌های موضوع فعالیت نامحدود و الزاماً بایستی در چارچوب قوانین موضوعه کشور باشد.

تبصره ۲: از موضوعات ارائه شده توسط سازمان، یک موضوع به عنوان موضوع فعالیت اصلی توسط سازمان ملی جوانان انتخاب می‌شود.

ب - این فعالیتها باید در راستای اهداف سازمان مردم‌نهاد جوانان باشد.

ج - برای تحقق آن دسته از موضوعات فعالیت که نیازمند دریافت مجوز از مراجع ذیصلاح می‌باشد اخذ مجوز ذیربط ضروری است.

۱۰- محدوده جغرافیایی فعالیت:

شرایط و ویژگیها:

الف - محدوده جغرافیایی فعالیت سازمان حداکثر می‌تواند در حوزه ملی باشد.

ب - گسترش این محدوده به بین‌المللی پس از دریافت مجوز لازمه از نهادهای ذیربط و تغییر بند مرتبط با موضوع در اساسنامه سازمان مجاز می‌باشد.

۱۱- شعبه:

حداقل شرایط و ویژگیها:

الف - مدیریت شعبه در هر سازمان تابع مدیریت مرکزی سازمان می‌باشد.

ب - هر شعبه برای فعالیت می‌بایست آیین‌نامه اجرایی خاصی برای فعالیت داشته باشد که در آن ساز و کار انتخاب مدیران شعبه، نحوه ارتباط و تعامل با دفتر مرکزی سازمان و دیگر مواردی که برای ادامه فعالیت شعبه ضروری است مشخص شود. این آیین‌نامه پس از تأیید سازمان ملی جوانان معتبر خواهد بود.

ج - مراحل تأیید آیین‌نامه اجرایی شعبه از نمایندگی سازمان ملی جوانان که دفتر شعبه در حوزه آن قرار دارد پیگیری خواهد شد.

د - حداقل اعضای شعبه برای شروع به فعالیت ۱۰ نفر عضو اصلی می‌باشد.

۱۲- منابع مالی :

منابع مالی سازمان می‌تواند از بین موارد زیر انتخاب شود :

- الف - هدیه، اعانه و هبه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از داخلی و خارجی و دولتی و یا بخش خصوصی.
 - ب - وجوه حاصل از فعالیت‌های انجام شده در چارچوب موضوع فعالیت، اهداف و اساسنامه سازمان.
 - ج - دریافت وام و اعتبار از مؤسسات مالی و اعتباری
 - د - حق عضویت اعضا در سازمان.
 - ه - وقف و حبس.
- یادآوری: دریافت کمک از مجامع رسمی، بین‌المللی، منطقه‌ای و آژانس‌های وابسته به سازمان ملل نیاز به دریافت مجوز ندارد لیکن سازمان موظف است موضوع و میزان کمک را به محض دریافت به مرجع نظارتی ذیربط اعلام نماید.

۱۳- سرمایه اولیه :

سازمان می‌تواند در هنگام تأسیس سرمایه اولیه داشته باشد که توسط هیأت مؤسس و یا از منابع فوق‌الذکر تأمین می‌شود.

شرایط و ویژگیها :

- الف - در مورد اموال غیرنقدی ارزش ریالی آنها محاسبه خواهد شد.
- ب - در صورتیکه سازمان فاقد سرمایه اولیه باشد، باید صریحاً در اساسنامه ذکر گردد.

۱۴- مهر و سربرگ :

حداقل شرایط و ویژگیها :

- الف - عنوان انتخابی در مهر سازمان باید عیناً همان عنوان تأیید شده توسط سازمان ملی جوانان باشد. (در صورت ثبت سازمان در سازمان ثبت اسناد کشور نام مصوب آن سازمان مورد تأیید می‌باشد).
- ب - در مهر سازمان باید شماره اعتبارنامه سازمان قید گردد.
- ج - استفاده از عناوین و عبارات به جز نام مصوب و حک شماره و سایر موارد می‌بایست توسط سازمان ملی جوانان تأیید گردد.
- د - استفاده از زیانهای خارجی در سربرگ و مهر سازمان فقط برای سازمان‌های بین‌المللی یا آن دسته از سازمان‌ها که محور فعالیت آنها در ارتباط با زبان خارجی است مجاز می‌باشد.
- ه - در طرح سربرگ و نشان سازمان از نشان جمهوری اسلامی ایران استفاده نشود.
- و - در طرح سربرگ از عناوین "ریاست جمهوری" و "سازمان ملی جوانان" استفاده نگردد.

۱۵- حق امضاء اسناد و اوراق بهادار :

۱۵-۱- حداقل شرایط و ویژگیها :

- الف - اسناد و اوراق بهادار سازمان حداقل با ۲ امضاء به همراه مهر سازمان معتبر خواهد بود.
- ب - یک امضای اسناد و اوراق بهادار می‌بایست دبیر سازمان باشد.
- ج - امضای دوم یا سوم در اساسنامه به سمتی واگذار می‌گردد که منتخب مجمع عمومی باشد. (مانند مسئول امور مالی در شورای مرکزی یا بازرس منتخب مجمع عمومی)

۱۶- نشانی :

۱۶-۱- حداقل شرایط و ویژگیها :

- الف - به منظور تسهیل در برقراری ارتباط، نشانی، شماره تلفن و شماره تلفن همراه همه اعضای هیأت مؤسس به همراه نشانی سایت سازمان، صندوق الکترونیکی و صندوق پستی به صورت دقیق ذکر گردد.
- ب - در صورت استفاده از مکانهای عمومی باید رضایت مسئولین آن مکانها به صورت مکتوب دریافت گردد.

راهنمای تدوین اساسنامه سازمان مردم نهاد جوانان

ویژه مناصبان در رتبه اعتبارنامه فعالیت در
سازمان ملی جوانان

منبع: شیوه‌نامه شناسایی و تأسیس سازمانهای مردم نهاد جوانان

۰۴۸۰

سازمان ملی جوانان
معاونت فرهنگی و اجتماعی
دفتر تشکله‌ها و مجمع ملی جوانان

مقدمه:

براساس شیوه‌نامه اجرایی سازمان ملی جوانان، آن دسته از سازمانهای مردم نهاد جوانان که متقاضی دریافت اعتبارنامه از سازمان ملی جوانان می‌باشند؛ ملزم به تدوین اساسنامه می‌باشند. لذا جهت سهولت امر، این مجموعه در اختیار متقاضیان تأسیس سازمان مردم نهاد جوانان قرار می‌گیرد.

این مجموعه شامل حداقل مفاد مورد نیاز تدوین اساسنامه می‌باشد. بدیهی است افزودن قیود، مواد و بندهای جدید که متناسب با فعالیت سازمان می‌باشد در صورت عدم مغایرت با قوانین کشور و آیین‌نامه‌های سازمان ملی جوانان و دیگر مفاد ذکر شده در این مجموعه بلامانع می‌باشد.

در تدوین اساسنامه، حتی‌الامکان ترتیب نگارش مواد مطابق این راهنما رعایت گردد.

توجه به نکات ذیل در استفاده از این راهنما ضروری است:

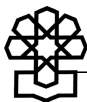
۱- جملاتی که با این قلم نوشته شده است جزء حداقل‌های مورد نیاز در اساسنامه می‌باشد و باید عیناً در اساسنامه تکرار شود.

۲- جملاتی که با این قلم نوشته شده است حالت پیشنهاد دارد و معمولاً اعضای مؤسس، باید از بین پیشنهادات ذکر شده یکی از انتخاب کنند و یا اینکه خود مورد جدیدی را جایگزین پیشنهادات قید شده قرار دهند. مسکوت‌نگاردن اینگونه ماده‌ها مجاز نمی‌باشد.

۳- جملاتی که با این قلم نوشته شده است حالت توضیح دارد و اعضای مؤسس باید مطابق توضیح ارائه شده در اساسنامه خود عمل نمایند؛ بدیهی است اینگونه جملات نیاز به تکرار عینی در اساسنامه ندارد.

تذکرات مهم :

۱. کلیه متن اساسنامه می‌بایست تاپ شده و فاقد غلط املائی و ویرایش و لاک‌گرفتنی باشد.
۲. در هنگام تدوین اساسنامه کلیه عبارت "تشکل" در متن این راهنما به "پیشوند سازمان" اصلاح گردد.
۳. اساسنامه در ۳ نسخه تدوین شده و ذیل تمامی صفحات آن توسط اعضای هیأت مؤسس امضاء گردد. (مهر امضاء مورد قبول نمی‌باشد)
۴. کلیه عبارت (و...) ، (و غیره) و (موارد دیگر) در متن اساسنامه باید حذف گردد.

ماده ۱: نام

نام تشکل عبارت است از: انجمن / خانه / کانون / مؤسسه / جمعیت که از این پس در اساسنامه

..... نامیده می شود.

در نقطه چین اول، نام خاص تشکل و نقطه چین دوم پیشوند نوشته می شود. ضروری است که عنوان تشکل مطابق با ضوابط و معیارهای تدوین

شده ذیل (۳۰/۷۶۹۰ م مورخ ۱۳۷۹/۴/۱۲) انتخاب گردد:

۱- هیأت مؤسس تنها مجاز به انتخاب یکی از ۵ پیشوند فوق الذکر می باشد.

۲- در ترکیب عنوان، اصطلاحاتی که مبین موضوع فعالیت می باشد، به کار نرود. (مثلاً استفاده از اصطلاحاتی از قبیل: فرهنگی، ورزشی، علمی،

اجتماعی، موسیقی، کاریکاتور و ...) در ترکیب عنوان تشکل مجاز نمی باشد.

۳- در نامگذاری پس از پیشوند "نام خاص" انتخاب شود. (مانند انجمن "امید" کانون "یوعلی سینا"، جمعیت "جوانان آفتاب"

۴- در انتخاب نام خاص شرایط ذیل مورد توجه قرار گیرد:

الف - نام خاص قبلاً توسط تشکلهای دیگر کشور انتخاب نشده باشد. (مطابق با استعمال از سازمان ملی جوانان).

ب - نام خاص با ارزشها و هنجارهای اسلامی، ملی، منطقه ای تضاد نداشته باشد.

ج - نام خاص می تواند با موضوع فعالیت متناسب باشد مثلاً: جمعیت "ذکریای رازی" برای تشکلی با عضویت پزشکان جوان

۵- از به کارگیری نام استان، شهرستان، شهر، بخش، روستا و محله به عنوان پسوند نام، خودداری شود.

تذکر: در صورتیکه این عناوین به جای اسم خاص انتخاب شده و از آنها مفهوم مکانی تلقی نگردد می توانند مورد استفاده قرار

گیرند. (مانند: انجمن دماوند "که در اینجا به معنی شهرستان دماوند نمی باشد. ")

۶- به کارگیری اصطلاح "جوان"، "ایران" و "اسلام" و مشتقات آن به عنوان پسوند بعد از اسم خاص بلامانع می باشد. (مانند:

انجمن فرزندان ایران، کانون اندیشه ورزان جوان، کانون اندیشه اسلامی)

۷- در نامگذاری محدودیتی در تعداد کلمات و سیلابهای به کار گرفته شده وجود ندارد.

یادآوری: هنگام ثبت تشکل در سازمان ثبت اسناد کشور، نامگذاری نهایی تابع مقررات و ضوابط آن سازمان می باشد.

ماده ۲: تعریف:

..... مؤسسه ای است غیردولتی، غیرتجاری، غیرانتفاعی و غیرسیاسی که در چارچوب اهداف و موضوعات

مذکور در اساسنامه و رعایت قوانین و مقررات موضوعه کشور فعالیت می نماید.

در نقطه چین، عنوان کامل تشکل نوشته خواهد شد.

ماده ۳ اهداف:

مناسب است که اهداف به ترتیب اولویت و در قالب بندها و عبارات شفاف نوشته شود. اهداف یک تشکل غیردولتی مقاصد خیرخواهانه، تشویقی، آگاه‌سازی و ... می‌باشد که براساس گرایش اصلی فعالیت تشکل انتخاب شده است.

ماده ۴ موضوع فعالیت:

موضوع فعالیت تشکل باید حتماً در یکی از گرایشهای علمی، فرهنگی یا اجتماعی و موضوعات زیر مجموعه آنها باشد. در ماده مربوط به موضوع فعالیت می‌توان بخشی از فعالیتهای تشکل نظیر برگزاری اردو، سخنرانی، همایش، سمینار، تحقیق و پژوهش، مسابقه، تهیه و تولید کتاب و محصولات سمعی و بصری و ... را ذکر کرد که در این صورت باید قید شود که این فعالیتها در جهت اهداف و موضوع تشکل غیردولتی است.

تبصره:

۱- پدیهی است در صورت نیاز به کسب مجوز در مورد موضوعات فوق، تشکل موظف به اخذ مجوز لازم از مراجع ذیصلاح می‌باشد.

۲- سایر فعالیتهایی که در اساسنامه قید نشده و در چارچوب اهداف و موضوعات تشکل می‌باشد؛ پس از تأیید هیأت مؤسس، اصلاح اساسنامه و اخذ مجوز از مراجع ذیصلاح امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۵: محدوده جغرافیایی فعالیت:

تشکل در محدوده جغرافیایی فعالیت خواهد نمود.

تشکل موظف است مشخصات محدوده جغرافیایی فعالیت خود را بطور کامل اعم از ملی، استان، شهرستان، شهر یا روستا و ... را ذکر نمایند. در صورتیکه تشکل علاقمند به فعالیت در محدوده بین‌المللی می‌باشد، محدوده ملی را در نقطه‌چین نوشته و تبصره زیر را به این ماده اضافه نماید.

تبصره: فعالیت تشکل در محدوده بین‌المللی پس از دریافت مجوز از مراجع ذیصلاح انجام می‌پذیرد.

ماده ۶: مدت فعالیت :

فعالیت تشکل می‌تواند از نظر زمانی محدود باشد که در آن صورت باید تاریخ پایان فعالیت تشکل دقیقاً ذکر شود.

در صورتیکه فعالیت تشکل از نظر زمانی نامحدود باشد این مطلب باید به شکل ذیل در ماده مربوطه قید شود.

فعالیت تشکل از زمان تأسیس به مدت نامحدود می‌باشد.

ماده ۳ اهداف:

مناسب است که اهداف به ترتیب اولویت و در قالب بندها و عبارات شفاف نوشته شود. اهداف یک تشکل غیردولتی مقاصد خیرخواهانه، تشویقی، آگاه‌سازی و ... می‌باشد که براساس گرایش اصلی فعالیت تشکل انتخاب شده است.

ماده ۴ موضوع فعالیت:

موضوع فعالیت تشکل باید حتماً در یکی از گرایشهای علمی، فرهنگی یا اجتماعی و موضوعات زیر مجموعه آنها باشد. در ماده مربوط به موضوع فعالیت می‌توان بخشی از فعالیتهای تشکل نظیر برگزاری اردو، سخنرانی، همایش، سمینار، تحقیق و پژوهش، مسابقه، تهیه و تولید کتاب و محصولات سمعی و بصری و ... را ذکر کرد که در این صورت باید قید شود که این فعالیتها در جهت اهداف و موضوع تشکل غیردولتی است. تبصره:

- ۱- بدیهی است در صورت نیاز به کسب مجوز در مورد موضوعات فوق، تشکل موظف به اخذ مجوز لازم از مراجع ذیصلاح می‌باشد.
- ۲- سایر فعالیتهایی که در اساسنامه قید نشده و در چارچوب اهداف و موضوعات تشکل می‌باشد؛ پس از تأیید هیأت مؤسس، اصلاح اساسنامه و اخذ مجوز از مراجع ذیصلاح امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۵: محدوده جغرافیایی فعالیت:

تشکل در محدوده جغرافیایی فعالیت خواهد نمود.

تشکل موظف است مشخصات محدوده جغرافیایی فعالیت خود را بطور کامل اعم از ملی، استان، شهرستان، شهر یا روستا و ... را ذکر نمایند. در صورتیکه تشکل علاقمند به فعالیت در محدوده بین‌المللی می‌باشد، محدوده ملی را در نقطه‌چین نوشته و تبصره زیر را به این ماده اضافه نماید.

تبصره: فعالیت تشکل در محدوده بین‌المللی پس از دریافت مجوز از مراجع ذیصلاح انجام می‌پذیرد.

ماده ۶: مدت فعالیت :

فعالیت تشکل می‌تواند از نظر زمانی محدود باشد که در آن صورت باید تاریخ پایان فعالیت تشکل دقیقاً ذکر شود.

در صورتیکه فعالیت تشکل از نظر زمانی نامحدود باشد این مطلب باید به شکل ذیل در ماده مربوطه قید شود.

فعالیت تشکل از زمان تأسیس به مدت نامحدود می‌باشد.

ماده ۷: ارکان :

ارکان تشکل عبارتند از:

۱- هیأت مؤسس ۲- مجمع عمومی ۳- شورای مرکزی ۴- دبیر ۵- بازرس ۶- عضو

۱- هیأت مؤسس :

که اسامی آنها به شرح ذیل است:

نام و نام خانوادگی فرزند شماره شناسنامه تاریخ تولد محل صدور

هریک از اعضای هیأت مؤسس باید دارای حداقل شرایط ذیل باشند:

۱- التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۲- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۳- نداشتن سوابق سوء پیشینه کیفری

۴- عدم وابستگی به گروههای غیرقانونی

۵- عدم عضویت در هیأت مؤسس و مرکزیت احزاب سیاسی.

۶- آگاهی و التزام به اهداف، اصول و ضوابط فعالیت تشکلهای غیردولتی جوانان.

وظایف و اختیارات:

۱- تدوین اساسنامه

۲- تشکیل اولین جلسه مجمع عمومی

۳- نظارت بر روند فعالیت تشکل آنچنانکه فعالیت تشکل مغایر با اساسنامه تشکل و قوانین موضوعه کشور

نباشد.

۴- استعفاء:

استعفای هریک از اعضای هیأت مؤسس رأساً و بلاشرط می باشد.

استعفای هریک از اعضای هیأت مؤسس باید به تصویب اکثریت هیأت مؤسس برسد.

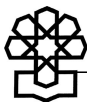
استعفای هریک از اعضای هیأت مؤسس باید به تصویب تمامی اعضای هیأت مؤسس برسد.

موارد دیگر

۵- عزل:

هریک از اعضای هیأت مؤسس به تصویب اکثریت آراء ... عزل می شود.

هریک از اعضای هیأت مؤسس به تصویب کلیه اعضای هیأت مؤسس عزل می شود.

موارد دیگر

- ۶- جانشین:
- هریک از اعضای هیأت مؤسس یک نفر را بعنوان جانشین مشخص می‌کند تا در صورت لزوم وظایف و اختیارات او را به عهده گیرد.
 - در مواقع لزوم از بین اعضای علی‌البدل یک نفر جایگزین عضو اصلی هیأت مؤسس خواهد شد.
 - در صورت عزل یا استعفای هریک از اعضای هیأت مؤسس تا زمانی که دیگر شروط هیأت مؤسس (محدودیت حداقل ۳ نفر و نسبت فامیلی) برقرار باشد عضو جانشین انتخاب نخواهد شد.
 - هیأت مؤسس در مواقع لزوم یکی از داوطلبین دارای شرایط عمومی را با اکثریت آراء بعنوان جانشین انتخاب خواهد کرد.
- موارد دیگر

۷- تأیید اصلاحات اساسنامه و اعلام آن به مراجع ذیربط

۸- تصویب انحلال تشکل مطابق با شرایط ماده (۱۳) اساسنامه. تأیید

۹- اعلام تغییرات در هریک از ارکان و نشانی تشکل

۲- مجمع عمومی:

- از کلیه اعضاء تشکل تشکیل می‌شود و در هر
- شش ماه یکبار تشکیل جلسه می‌دهد.
 - یکسال
 - دو سال
 - ...

و تشکیل جلسات فوق‌العاده به در خواست از اعضاء یا از اعضای شورای مرکزی صورت می‌پذیرد.

جلسات عادی نباید در فاصله بیش از دو سال برگزار گردد.

جلسات فوق‌العاده باید به در خواست اعضاء و اعضای شورای مرکزی صورت پذیرد.

در خواست دیگر ارکان نیز می‌تواند برای تشکیل جلسه فوق‌العاده در اساسنامه ذکر شود.

وظایف و اختیارات مجمع عمومی:

۱- انتخاب اعضای شورای مرکزی

۲- انتخاب بازرسان (بازرس) مجمع عمومی

۳- بررسی و تصویب دستور جلسات

موارد دیگر

یادآوری: حداقل تعداد شرکت کنندگان در جلسات مجمع عمومی ۱۰ نفر عضو اصلی است.

۳- شورای مرکزی:

شرایط و ویژگیها:

۱- کلیه اعضای شورای مرکزی عضو اصلی تشکیل می‌باشند.

۲- شورای مرکزی مرکب از نفر خواهد بود که برای مدت
انتخاب می‌شوند.

شش ماه
یک سال
دو سال
...

توصیه می‌گردد تعداد اعضای شورای مرکزی فرد باشد زیرا در رأی‌گیری در مورد برنامه‌های تشکیل تعداد آراء کاملاً مساوی نبوده و تصمیم‌گیری

به سهولت انجام می‌گیرد.

دوره فعالیت شورای مرکزی نباید بیش از ۲ سال باشد.

دوره فعالیت شورای مرکزی نباید کمتر از زمان تشکیل مجمع عمومی عادی باشد.

حداقل تعداد اعضای شورای مرکزی ۳ نفر می‌باشد.

وظایف و اختیارات:

۱- مدیریت اجرایی تشکیل

۲- انتخاب رئیس شورای مرکزی بعنوان دبیر

۳- تشکیل جلسات مجمع عمومی

۴- استعفاء:

استعفای هریک از اعضای شورای مرکزی رأساً و بلاشرط می‌باشد.

استعفای هریک از اعضای شورای مرکزی باید به تصویب اکثریت مجمع عمومی برسد.

استعفای هریک از اعضای شورای مرکزی باید به تصویب اکثریت اعضای شورای مرکزی برسد.

موارد دیگر

۵- عزل:

هریک از اعضای شورای مرکزی با اکثریت آراء این شورا عزل می‌شود.

هریک از اعضای شورای مرکزی با اکثریت آراء مجمع عمومی عزل می‌شود.

موارد دیگر

- ۶- جانشین:
- اعضای علی‌البدل شورای مرکزی با رأی مجمع عمومی انتخاب می‌شوند که در مواقع لزوم جایگزین اعضای اصلی خواهند شد.
 - در مواقع لزوم با تشکیل جلسه فوق‌العاده مجمع عمومی برای عضو (مستعفی / معزول) شورای مرکزی بوسیله رأی جایگزین انتخاب می‌شود.
 - اعضای دیگر شورای مرکزی از بین اعضای تشکل یکنفر را بعنوان جانشین انتخاب می‌کنند.
- موارد دیگر

۴- دبیر :

- رئیس شورای مرکزی است و برای مدت
- شش‌ماه توسط شورای مرکزی از بین ایشان انتخاب می‌شود.
 - یکسال
 - دو سال
 - ...

دوره فعالیت دبیر کمتر یا برابر با دوره شورای مرکزی است. توصیه می‌گردد این دو دوره مسئولیت برابر باشند.

وظایف و اختیارات :

۱- امضاء ثابت کلیه اسناد و اوراق بهادار تشکل

۲- نماینده سازمانی و حقوقی تشکل

۳- توزیع مسئولیتهای اجرایی و جذب مشارکت اعضاء در فعالیتهای و تحقق برنامه‌های تشکل

- ۴- استعفاء:
- استعفای دبیر رأساً و بلاشرط می‌باشد.
 - استعفای دبیر باید به تصویب شورای مرکزی برسد.
 - استعفای دبیر باید به تصویب مجمع عمومی برسد.
- موارد دیگر
- ۵- عزل:
- دبیر تشکل به تصویب اکثریت آراء شورای مرکزی عزل می‌شود.
 - دبیر تشکل به تصویب اکثریت آراء مجمع عمومی عزل می‌شود.
- موارد دیگر

۵- بازرس:

۵/۱- بازرس مجمع عمومی :

از طرف مجمع عمومی، برای مدت { شش ماه از بین اعضاء اصلی انتخاب می شوند.
یکسال
دوسال
...

وظایف و اختیارات :

۱- نظارت بر کلیه فعالیتهای اجرایی تشکل

۲- ارائه گزارش دوره ای عملکرد خود به مجمع عمومی

۳- استعفاء: { استعفای بازرس مجمع عمومی رأساً و بلاشرط صورت می گیرد.
استعفای بازرس مجمع عمومی با تصویب مجمع عمومی صورت می گیرد.

۴- عزل : از طرف مجمع عمومی با اکثریت آراء عزل می گردد.

۵/۲ - بازرس هیأت مؤسس

از طرف هیأت مؤسس برای مدت { شش ماه انتخاب می گردد.
یکسال
دوسال
...

وظایف و اختیارات :

۱- نظارت بر روند تشکل آنچنانکه فعالیت تشکل مغایر با اساسنامه تشکل و قوانین موضوعه کشور نباشد.

۲- ارائه گزارش دوره ای عملکرد به هیأت مؤسس

۳- استعفاء: { استعفای بازرس هیأت مؤسس رأساً و بلاشرط صورت می گیرد.
استعفای بازرس هیأت مؤسس با تصویب هیأت مؤسس صورت می گیرد.

۴- عزل : از طرف هیأت مؤسس با اکثریت آراء عزل می گردد.

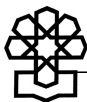
۶- عضو:

شرایط و ویژگیها:

۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران

۲- التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۳- داشتن حداقل ۱۴ و حداکثر ۲۹ سال سن

۴- عدم استخدام در سازمان ملی جوانان و ادارات تابعه

۵- ...

تشکلهای می‌توانند برخی شرایط اختصاصی نیز برای اعضاء قائل باشند.

وظایف و اختیارات :

۱- آگاهی و رعایت کلیه موارد مندرج در اساسنامه

۲- شرکت در جلسات مجمع عمومی و استفاده از حق رأی در راستای تحقق موارد پیش‌بینی شده در اساسنامه

۳- مشارکت داوطلبانه در انجام فعالیتها و تحقق برنامه‌های تشکل تحت مدیریت شورای مرکزی و دبیر

۴- ...

یادآوری: اگر تشکل غیر از اعضای اصلی شامل عضو افتخاری یا ... باشد باید ذکر شود فقط اعضای اصلی دارای حق رأی در مجمع

رسمی تشکل می‌باشند.

ماده ۸: منابع مالی:

۱- کمکهای مردمی و دولتی

۲- فعالیتهای درآمدزا در حدود موضوعات و اهداف اساسنامه تشکل

۳- حق عضویت اعضاء

۴- دریافت وام و اعتبارات بانکی

۵- موقوفات

۶- ...

توصیه می‌گردد کلیه منابعی که ممکن است در آینده بعنوان منابع مالی استفاده شود قید گردد که در استفاده از این منابع مشکل اساسنامه بوجود

نیاید.

ماده ۹: سرمایه اولیه:

سرمایه اولیه تشکل مبلغ ریال است که توسط هیأت مؤسس تأمین گردیده است.

یادآوری ۱: ضروری است در اساسنامه سهم هریک از اعضای هیأت مؤسس ذکر گردد.

یادآوری ۲: در صورتیکه تشکل دارای اموال غیرنقدی است، ضروری است ارزش ریالی آنها و سهم هریک از اعضای هیأت مؤسس از آن ذکر گردد.

یادآوری ۳: منظور از سرمایه اولیه، مقدار سرمایه‌ای است که تشکل در ابتدا با آن شروع به فعالیت می‌نماید.

یادآوری ۴: در صورتیکه تشکل فاقد سرمایه اولیه می‌باشد، باید صریحاً در اساسنامه ذکر نماید.

یادآوری ۵: از آنجا که حداقل سرمایه اولیه برای تأیید اداره ثبت معادل یک میلیون ریال می‌باشد پیشنهاد می‌شود برای عدم ایجاد مشکل از سوی اداره ثبت این رقم در اساسنامه قید گردد.

ماده ۱۰: حق امضاء اسناد و اوراق بهادار:

امضاء کلیه اسناد و اوراق بهادار تشکل توسط دبیر تشکل به عنوان حق امضای ثابت و بعنوان حق امضای دوم انجام می‌گیرد که به همراه مهر تشکل معتبر خواهد بود.

ضروری است برای امضای دوم از یکی از ارکان که با رأی مجمع عمومی برگزیده می‌شود (بطور مثال مسئول امور مالی در شورای مرکزی و یا بازرس منتخب مجمع عمومی) انتخاب گردد.

ماده ۱۱: نشانی :

محل استقرار دفتر تشکل باید به طور کامل و دقیق در این ماده به شرح ذیل ذکر شود:

نشانی تشکل در بدو تأسیس عبارت است از:

یادآوری ۱: محل استقرار تشکل محدودیت ندارد و تنها شرط آن است که محل مذکور منع قانونی نداشته باشد و در صورت استفاده از مکانهای عمومی رضایت مسئولین آن مکانها کتباً دریافت گردد.

یادآوری ۲: در صورت نداشتن مکان خاص، نشانی کامل یکی از اعضای هیأت مؤسس ذکر گردد.

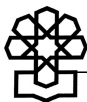
ماده ۱۲: تغییر مفاد اساسنامه :

۱- به در خواست اکثریت اعضای هیأت مؤسس

۲- به در خواست اکثریت اعضای شورای مرکزی

۳- به در خواست $\frac{1}{3}$ اعضای مجمع عمومی

۴-

- که باتصویب مجمع عمومی لازم الاجرا است.

- که پس از تصویب مجمع عمومی باید به تأیید هیأت موسس برسد.

- موارد دیگر

ماده ۱۳: انحلال و تسویه :

انحلال

مواردی که منجر به انحلال تشکل می گردد عبارت است از:

۱- پایان دوره فعالیت (مخصوص تشکلهایی که دوره فعالیت آنها محدود می باشد)

۲- در خواست $\frac{2}{3}$ اعضا

۳- تشخیص مراجع ذیصلاح براساس ضوابط و مقررات فعالیت تشکلهای غیردولتی جوانان و ابطال اعتبارنامه فعالیت

تشکل

۴- تصویب هیأت موسس

۵- موارد دیگر

تسویه:

در صورت انحلال تشکل :

کلیه دارایی های آن به خزانه دولت واگذار می شود.

کلیه دارایی های آن به تشکل غیردولتی واگذار می شود.

کلیه دارایی های آن به حساب ۱۰۰ حضرت امام خمینی واریز می گردد.

موارد دیگر

توضیح: هنگام تسویه باید کلیه اموال تشکل در اختیار یکی از نهادهای غیرانتفاعی که ترجیحاً در راستای اهداف تشکل می باشد قرار گیرد.

ماده ۱۴: جمع بندی :

این اساسنامه در ماده و تبصره در تاریخ تنظیم و به تأیید کلیه اعضای هیأت

مؤسس رسید.

پیوست ۳. آیین‌نامه نظارت سازمان‌های غیردولتی

مقدمه

امر نظارت و ارزیابی بسیار مهم‌تر از مجوز تأسیس یا اعطای اعتبارنامه فعالیت است. نکته‌ای که متأسفانه در کشور ما در بسیاری از موارد به عکس عمل شده و یا می‌شود.

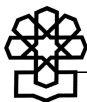
هرچند دقت نظر و اعمال نظارت و کنترل در بدو اعطای مجوز فعالیت می‌تواند جلوی بسیاری از سوءاستفاده‌های احتمالی یا انحراف مؤسسين از حیطه فعالیت‌ها و اختیارات آنها را سد کند، اما تجربه نشان داده است که عدم نظارت و کنترل عملکرد و ارزیابی فعالیت مؤسسات، شرکت‌ها و سازمان‌های غیردولتی پس از اخذ اعتبارنامه، مشکلات متعددی را به دنبال دارد.

البته لازم به ذکر است که نظارت و کنترل عملکرد در طول فعالیت بسیار سخت‌تر از دقت نظر و اعمال سیاست‌های کنترلی در ابتدای اخذ مجوز است.

دفتر امور اجتماعی با درک حساسیت، نظارت و ارزیابی فعالیت سازمان‌های غیردولتی، در اولین قدم خود در زمینه افزایش مشارکت جوانان و توانمندسازی سازمان‌های غیردولتی، اقدام به تهیه و تدوین آیین‌نامه نظارت و ارزیابی عملکرد سازمان‌های غیردولتی کرده است که هرچند قطعاً از ضعف‌ها و کاستی‌هایی برخوردار است، اما می‌تواند مبنای عمل نمایندگی‌های سازمان در استان‌ها و نیز کارشناسان نظارت و ارزیابی در ستاد سازمان باشد.

فصل ۱. ضوابط کمی حاکم بر سازمان‌های مردم‌نهاد

۱-۱. سازمان غیردولتی جوانان نهادی است خودجوش، غیردولتی، غیرانتفاعی و غیرسیاسی همراه با اهداف خیرخواهانه که به‌منظور جلب فعالیت‌های داوطلبانه و براساس اساسنامه‌ای مدون و با رعایت چارچوب قوانین موضوع کشور فعالیت می‌کند. این سازمان‌ها توسط اشخاص حقیقی راه‌اندازی شده و جوانان اداره‌کننده آنها هستند و سازمان ملی جوانان مجوز تأسیس، نظارت بر فعالیت‌ها و انحلال آنها را صادر می‌کند.

۱-۲. سازمان ملی جوانان برطبق مقررات و شرایط مندرج در شیوه‌نامه تأسیس سازمان‌های غیردولتی، پس از بررسی صلاحیت هیئت مؤسس و دبیر و تکمیل پرونده آنها توسط نمایندگی‌های سازمان ملی جوان در استان‌های ۳۰ گانه کشور و ارسال آن به سازمان ملی جوانان مرکز، نسبت به صدور مجوز تأسیس اقدام می‌کند.

۱-۳. با توجه به اینکه انتخاب موضوع فعالیت توسط یک سمن نامحدود است، لذا هر سمنی موظف است موضوع فعالیتش را در راستای اهداف سازمان‌های غیردولتی انتخاب کند و موضوعاتی که نیاز به کسب مجوز از مراجع ذی‌صلاح دیگر باشد، اخذ مجوز ذی‌ربط ضروری است و در صورتی که موضوع فعالیت مغایر با آنچه که در اساسنامه ذکر شده است باشد، موظف به پاسخ‌گویی به سازمان هستند.

۱-۴. هیئت مؤسس و دبیر باید واجد شرایطی بدین شرح باشند:

- التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،

- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران،

- نداشتن سوءسابقه کیفری،

- عدم وابستگی به گروه‌های غیرقانونی،

- عدم عضویت در احزاب سیاسی،

- آگاهی و التزام به اهداف، اصول و ضوابط فعالیت سازمان‌های غیردولتی جوانان.

دبیر یکی از اعضای ارکان سازمان می‌باشد که توسط شورای مرکزی با مجمع عمومی با رأی اکثریت انتخاب می‌شود و دوره فعالیت دبیر متناسب با دوره فعالیت شورای مرکزی تعیین می‌گردد.

۱-۵. اساسنامه سازمان‌های مربوط باید دارای ویژگی‌های ذیل باشند:

- نام باید با توجه به شرایط مندرج در شیوه‌نامه تأسیس سازمان‌های مردم‌نهاد انتخاب شود

و سپس مورد تأیید سازمان ملی جوانان مرکز قرار گیرد،

- اهداف باید با موضوع فعالیت تعیین شده توسط سازمان غیردولتی، سنخیت داشته باشد،

- محدوده جغرافیایی فعالیت در اساسنامه قید شود،

- مدت فعالیت، نشانی و سرمایه اولیه در هنگام تأسیس قید شود،

- منابع مالی و چگونگی تأمین منابع مالی،

- شرایط انحلال و تعیین اموال سازمان غیردولتی پس از انحلال و تسویه حساب‌های مالی،

- مهر و سربرگ انتخابی باید تابع شرایط مندرج در شیوه‌نامه باشد.

تبصره - در صورت اتمام فعالیت یک سمن، آن سمن موظف است مهر و دسته چک‌های مورد استفاده را در اختیار نمایندگی قرار دهد در غیر این صورت نمایندگی‌های سازمان حق برخورد قانونی با آن سمن را دارند.

- شرایط و ویژگی‌های داشتن شعبه در کشور،

- ارکان و تشکیلات سازمان غیردولتی (هیئت مؤسس، دبیر، شورای مرکزی و مجمع عمومی با تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های هریک به تفکیک).

تبصره - اساسنامه باید به گونه‌ای باشد که فضای انتخاباتی و دموکراسی آن حفظ شده و حداکثر مدت فعالیت شورای مرکزی و دبیر نمی‌تواند بیش از ۲ سال باشد.

فصل ۲. آیین‌نامه نظارت و ارزشیابی

«نظارت» در آیین‌نامه عبارت است از کلیه اقداماتی که به منظور کسب اطلاع، بررسی و تهیه گزارش از فعالیت و عملکرد سازمان‌های غیردولتی و انطباق آن با ضوابط و سیاست‌های سازمان و قوانین و مقررات مندرج در اساسنامه است.

«ارزشیابی» در این آیین‌نامه عبارت است از بررسی اطلاعات و گزارش‌های مربوط به فعالیت‌ها و عملکرد سازمان‌های غیردولتی و ارزیابی نتایج حاصل از فعالیت‌ها.

الف) محورهای نظارتی

آیین‌نامه نظارتی محورهای زیر را مدنظر قرار می‌دهد:

- بررسی فعالیت‌های سازمان‌های غیردولتی از جهت انطباق با سیاست‌های سازمان ملی جوانان و خط‌مشی مندرج در اساسنامه سازمان غیردولتی،
- بررسی میزان رعایت قوانین و مقررات و ضوابط حاکم بر فعالیت‌های سازمان‌های غیردولتی،
- بررسی مدارک و اسناد سازمان‌های غیردولتی از نظر اجرای وظایف مندرج در اساسنامه،
- مغایرت فعالیت سازمان غیردولتی با اهداف اساسنامه از جمله تجاری و اقتصادی نبودن فعالیت‌ها،

- عدم وابستگی به جریان‌ات سیاسی و احزاب کشور،

تبصره - سازمان‌های غیردولتی تنها در صورتی می‌توانند در مسائل کلی کشور و نیز مسائل بین‌المللی مشارکت کنند که این مسائل در راستای مصلحت و امنیت ملی نظام باشد.

- انتشار نشریه و محصولات فرهنگی در خارج از حیطه اعضا بدون کسب مجوزهای لازم،

- عدم دریافت کمک‌های مالی از مؤسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی غیرمعتبر یا مؤسسات وابسته به جریان‌های سیاسی خاص،
- برگزاری همایش‌ها و نشست‌ها و سمینارها در خارج از حیطه اساسنامه یا عدم رعایت شئونات اسلامی در برگزاری همایش‌ها و سمینارها و نشست‌ها،
- تبصره -** دعوت از شخصیت‌های سیاسی، اجرایی، فرهنگی در سطح کلان باید با هماهنگی نمایندگی سازمان صورت پذیرد.
- همسان نبودن صورت‌حساب‌های مالی از قبیل هزینه‌ها و درآمدهای سازمان‌های غیردولتی.

ب) روش‌های جمع‌آوری و بررسی اطلاعات

- روش‌های بررسی و تهیه اطلاعات در اجرای این آیین‌نامه به شرح زیر است:
- بررسی و مطالعه عام و سراسری درخصوص سازمان‌های غیردولتی،
 - بررسی و مطالعه ویژه یا انتخابی،
 - جمع‌آوری اطلاعات از طریق مکاتبه،
 - اعزام کارشناس از نمایندگی‌ها و انجام مصاحبه و اخذ مدارک و اسناد مورد نیاز.
- تمامی روش‌های جمع‌آوری اطلاعات و مطالعه می‌تواند به صورت ادواری یا موردی صورت گیرد.
- تبصره -** نمایندگی‌های سازمان در استان‌ها موظف هستند تا به صورت فصلی و طی ۴ نوبت در سال گزارش جامع از فعالیت کلیه سازمان‌های غیردولتی استان را در قالب نمودن برگ‌های تنظیم‌شده توسط دفتر امور اجتماعی تهیه و به دفتر امور اجتماعی ارسال دارند.

ج) ارکان نظارت و ارزیابی

- ارکان سازمان نظارت و ارزیابی این آیین‌نامه عبارت‌اند از: نمایندگی‌های سازمان ملی جوانان در استان‌های کشور و سازمان ملی جوانان مرکز.

فصل ۳. وظایف و اختیارات هریک از ارکان نظارت

الف) وظایف و اختیارات نمایندگی‌های استان

- نمایندگی‌های سازمان ملی جوانان در اجرای آیین‌نامه باید موارد زیر را رعایت کنند:
- نمایندگی موظف است لیست تمامی سازمان‌های غیردولتی به همراه کلیه مشخصات و ویژگی‌های آنها را به فرمانداری هر شهر و نیز اداره کل اطلاعات و نیروهای انتظامی اطلاع دهد،

- نمایندگی موظف است در صورتی که فردی در مقابل یکی از سمن‌های استان طرح دعوی و شکایت کند، با در نظر گرفتن رعایت شأن و کرامت، آن را به اطلاع سمن برساند و پیگیری کند،

- نمایندگی موظف است در جهت اعزام کارشناس نسبت به مطالعه و بررسی، انجام مصاحبه، تهیه گزارش، اخذ اسناد و تهیه مدارک از وضع سازمان‌ها مردم نهاد و فعالیت‌ها و عملکرد آنها به صورت منظم و ادواری یا موردی اقدام کنند،

تبصره - نمایندگی باید در طول هر ماه علاوه بر ارزیابی و نظارت و تهیه گزارش از سازمان‌های غیردولتی خاص حداقل ۰/۳ سازمان‌های غیردولتی را به صورت اتفاقی انتخاب و مورد ارزیابی و نظارت قرار دهد،

- تحقیق و بررسی و تهیه گزارش از وضع سازمان‌های غیردولتی براساس درخواست سازمان ملی جوانان مرکز یا دریافت شکایت از شاکیان خصوصی یا دولتی که در جهت تأیید صحت یا رد اطلاعات واصله انجام می‌گیرد،

تبصره - یک نسخه از گزارش بررسی‌ها را به همراه مدارک و مستندات مربوطه و نیز گزارش تحقیقات و مطالعات جاری خود را به سازمان ملی جوانان مرکز ارسال کنند،

- نمایندگی‌ها موظفند به حسب مورد براساس تصمیمات سازمان ملی جوانان مرکز که به نمایندگی‌ها ابلاغ می‌شود، اقدامات لازم را انجام داده و نسخه‌ای از اقدامات را به سازمان ملی جوانان مرکز ارسال کنند،

- نمایندگی موظف است در حین اعطای اعتبارنامه هر تشکل، آیین‌نامه نظارتی را نیز به آنان تحویل دهد.

ب) وظایف سازمان ملی جوانان مرکز

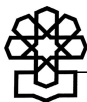
در اجرای این آیین‌نامه مرکز موظف است:

- گزارش‌های نظارتی و بررسی شده را برای بحث و تصمیم‌گیری به حسب مورد در سازمان پیگیری کند.

- نتایج اقدامات و مصوبات سازمان مرکز را درخصوص گزارش‌های نظارت و بازرسی به جهت اطلاع و اقدام لازم به نمایندگی‌های استان ارسال کنند.

- چنانچه سمن‌ها توسط افراد عامه مورد شکایت واقع شوند سازمان نمایندگی‌ها را موظف به بررسی و تهیه گزارش می‌کند.

- اعتراض سازمان‌های غیردولتی را درخصوص تصمیماتی که نمایندگی‌ها به جهت توقف فعالیت یا لغو مجوز یا ... را رسیدگی و گزارش تکمیلی را تهیه و مجدداً در جریان اقدام قرار دهد.

- در اجرای این آیین‌نامه، نمایندگی‌ها و سازمان مرکز موظف هستند امکانات و نیروی انسانی لازم به جهت انجام مأموریت‌های محوله را تأمین کنند.
- دستورالعمل‌های لازم درخصوص نحوه ارزشیابی و تشویق سازمان‌های غیردولتی، توسط سازمان ملی جوانان مرکز با مشورت نمایندگی‌ها تهیه و ابلاغ شود.

ج) وظایف سازمان‌های غیردولتی درخصوص نظارت

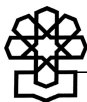
- هر سازمان غیردولتی موظف است در انتهای هر سال لیستی کامل از سود و زیان و ترازنامه‌های مالی خویش را تنظیم کند و در اختیار نمایندگی سازمان قرار دهد،
- سازمان غیردولتی ملزم به تهیه گزارش عملکرد به صورت فصلی و سالیانه و ارائه آن به نمایندگی سازمان است،
- سازمان‌های غیردولتی موظف هستند در اجرای امر نظارت و ارزشیابی با کارشناسان اعزامی همکاری و اطلاعات لازم را به همراه مدارک و مستندات مربوطه در اختیار آنان قرار دهند،
- در صورت درخواست اطلاعات به صورت کتبی، سازمان‌های غیردولتی موظف هستند اطلاعات، گزارش‌ها و مدارک موردنظر را به حسب مورد به نمایندگی‌ها یا سازمان ملی جوانان مرکز ارسال کنند،
- در صورت برگزاری اردو توسط سمن‌ها، سمن‌ها موظف هستند در صورت برگزاری اردو، موارد زیر را رعایت کنند:
- رعایت شئونات اسلامی،
- ارائه نحوه برگزاری اردو و هماهنگی با نمایندگی از جهت نحوه برگزاری اردو و اخذ مجوز برگزاری.

فصل ۴. موارد تعلیق یا ابطال اعتبارنامه

- در صورت بروز هریک از تخلفات مندرج در فصل ۲، آیین‌نامه توسط سازمان غیردولتی نمایندگی سازمان مراتب را طی تذکر شفاهی و در صورت تکرار تخلف از سوی سازمان موردنظر، به صورت کتبی به سازمان غیردولتی اعلام کند و در صورت تکرار مجدد، نمایندگی سازمان می‌تواند نسبت به تعلیق اعتبارنامه سازمان غیردولتی اقدام کند.
- افزایش مدت تعلیق به بیش از سه ماه و در صورت عدم اصلاح مورد تذکر و اصرار سازمان غیردولتی، بر ادامه رویه قبل، نمایندگی می‌تواند درخواست ابطال اعتبارنامه سازمان مذکور را به مرکز ارسال کند.

- در موارد خاص که وزارت اطلاعات، نیروی انتظامی یا سایر مراجع ذیصلاح به دلیل تخلفات سازمان غیردولتی، خواستار لغو اعتبارنامه یا تعلیق فعالیت سازمان غیردولتی شوند، نمایندگی موظف است اطلاعات جامع را در این خصوص گردآوری و تقاضای لغو یا تعلیق اعتبارنامه، سازمان غیردولتی را به سازمان ملی جوانان مرکز ارسال کند.

منابع و مأخذ

۱. سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران.
۲. قانون برنامه سوم و چهارم توسعه.
۳. مجموعه مصوبات شورای عالی اداری.
۴. گزارش ارائه شده جلسه در کارشناسی پیرامون تشکله‌ها با حضور معاونان سازمان ملی جوانان و مرکز پژوهش‌های مجلس.
۵. وکیلی، شروین. سازمان‌های غیردولتی جوانان، چالش‌ها و دستاوردها، بنیان، ۱۳۸۱/۱۲/۱۲.
۶. مجموعه مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.
۷. گزارش از موضوع تعریف‌نشده‌گی سازمان‌های غیردولتی جوانان، سیاسی نو، ۱۳۸۱/۱۲/۱۳.
۸. وضعیت سازمان‌های غیردولتی جوانان در سازمان ملی جوانان، سازمان ملی جوانان، ۱۳۸۷.
۹. اساسنامه شورای هماهنگی سازمان‌های غیردولتی جوانان، سازمان ملی جوانان، ۱۳۸۷.
۱۰. مقررات و ضوابط تأسیس سازمان‌های غیردولتی جوانان، تیرماه ۱۳۸۶.
۱۱. راهنمای تدوین اساسنامه سازمان‌های غیردولتی جوانان، ۱۳۸۶.
۱۲. آیین‌نامه نظارت بر سازمان‌های غیردولتی جوانان، ۱۳۸۶.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۹۴۷۲

عنوان گزارش: سازمان‌های غیردولتی جوانان، چالش‌ها، راهکارها

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه جوانان)

تهیه و تدوین: مریم شمس‌فلاورجانی

ناظر علمی: حسین رضی

متقاضی: یحیی یحیی‌زاده

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها:

۱. جوانان (Youth)

۲. سازمان‌های غیردولتی (Non Governmental Organization)

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۱۱/۱۶